

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

№4 (35)
2019

РЕФОРМУВАННЯ НОТАРІАТУ: САМОРЕГУЛЮВАННЯ, Е-НОТАРІАТ

РІК ПЕРЕМОГ

Що таке перемога? Які асоціації виникають із цим поняттям? Перемога у спортивній грі, перемога в бою, перемога над собою... Так, мабуть, перевершити себе, стати кращим та сильнішим після кожного життєвого епізоду отримання досвіду, – це справжня перемога.

Підсумковий номер журналу «Нотаріат України» за 2019 рік розповідає про перемоги нотаріальної спільноти та шляхи, які в результаті відкриваються перед нотаріатом.

Згадуємо основні «нотаріальні» події 2019 року, робимо висновки, будуємо плани, дізнаємося про особливості роботи Апарату НПУ та Київського державного нотаріального архіву, спілкуємося із досвідченими та молодими нотаріусами, очікуємо реформ за європейськими стандартами.

«Я навчився літати – відтоді мене вже не треба спершу штовхнути, щоб я зрушив із місця», – писав Фрідріх Ніцше. У 2019 році нотаріат України навчився літати. Це був рік досвіду та перемог! Тож нехай 2020-й стане роком вільного польоту, конструктивної праці та якісного реформування.

Юлія Шешуряк,
головний редактор журналу «Нотаріат України»

*Хочете стати автором журналу?
Чекаємо ваших пропозицій за тел. (093) 845 07 85, press@npu.org.ua*

4 НОТАРІАТ
У ФОКУСІ

**Топ-20 нотаріальних
подій 2019 року**

15 МАЮ ДУМКУ!

16 МІЖНАРОДНА
СПІВПРАЦЯ

**«Реформування
нотаріату за стандартами
ЄС: саморегулювання,
Е-нотаріат» — НПУ
провела міжнародну
конференцію**

20 ОБЛИЧЧЯ НОТАРІАТУ

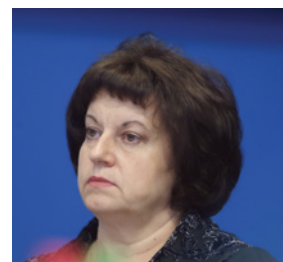
**Правила життя
Людмили Гури**

23 37 Книжкова
полиця
нотаріуса

24 ЛЕГЕНДА НОТАРІАТУ

**КАТЕРИНА
ПАХОМОВА:
«Найголовніше в
нотаріаті – духовність»**

28 АКТУАЛЬНА ТЕМА**ПРОФЕСІЙНЕ
САМОРЕГУЛЮВАННЯ —
ЗА ПРИНЦИПОМ WIN-WIN****32** НА ЗВ'ЯЗКУ З ВІДДІЛЕННЯМИ
КАРІНА ДЕРУН:
«Живу і захоплююсь нотаріатом!»**38** ОДИН ДЕНЬ З НОТАРІУСОМ**ВІДПОВІДАЛЬНЕ
ЗБЕРІГАННЯ**
Таємниці Київського
державного
нотаріального архіву**ЛІДІЯ ГУЛЬ:**
«Працюємо
активно та
злагоджено!»**42** САМОВРЯДУВАННЯ**ВИКОНАВЧИЙ ДИРЕКТОР НПУ
ЗОЯ ДОЛГОВА:**
«Отримую задоволення від того, що
очолюю колектив професійних людей»**47** ФОТО-
РЕПОРТАЖ**РОБОЧІ
МОМЕНТИ****55** НОВИЙ
ФОРМАТ**ПРОФЕСІЙНА
ДИСКУСІЯ****48** СУДОВА ПРАКТИКА**Неправомірне втручання у
професійну діяльність нотаріусів:
судова справа****50** ПРОФЕСІЯ**ГАННА НІКОНОВА:**
«Сучасний нотаріус –
це висококласний
професіонал
із динамічним
та креативним
мисленням»**54** БЛІЦ-
ІНТЕРВ'Ю**«Бути об'єктивною,
діяти професійно»:
ТЕТЯНА БАЛИК
У СКЛАДІ ВККН****56** ДАЙДЖЕСТ НОВИН

ТОП-20 НОТАРІАЛЬНИХ ПОДІЙ 2019 РОКУ

1 АКЦІЯ ПРОТЕСТУ НОТАРІУСІВ

25 лютого нотаріуси України вперше в історії виїшли на мирне зібрання. Акція протесту «Нотаріат проти корупційних та рейдерських схем» відбулася у Києві, під стінами Кабінету Міністрів України. Одночасно у всіх регіонах України нотаріуси, які не змогли приїхати до столиці, приєдналися до акції іншим способом – не вчиняли цього дня нотаріальні дії.

Нотаріальна спільнота виступила проти тотальної корупції в сфері контролю за державною реєстрацією, що є основною причиною рейдерства в Україні. Нотаріуси організували акцію протесту для того, щоб захистити свої професійні права, а також щоб зупинити свавільні дії з боку органів влади, спрямовані на свідоме захоплення власності громадян та бізнесу.

Акція протесту стала справжнім першим «нотаріальним віче», в якому взяли участь президент, віцепрезиденти, члени Ради НПУ, нотаріуси з усіх областей України. На підтримку нотаріальної спільноти виступили народні депутати України більшості парламентських фракцій, представники професійних правничих та інших громадських організацій.

2 СТАРТ РЕФОРМИ НОТАРІАТУ

Нотаріат
(Ціль 12.1. Програми діяльності Уряду)

Реформа нотаріату - вигода для людей

- 1 **Е-нотаріат та електронний документообіг**
 - електронна копія довіреності, підписана КЕП нотаріуса це економія часу та коштів, додатковий захист від підробки.
 - електронний документообіг - економія часу громадян та бізнесу.
- 2 **Більше можливостей для громадян та бізнесу**
 - забезпечення доказів (засвідчення web-сторінок) - впровадження світової практики, економія часу та коштів.
- 3 **Саморегулювання - перехід до нотаріату стандарту ЄС**
 - забезпечення доступності нотаріату у кожному віддаленому окрузі.
 - економія державного бюджету за рахунок саморегулювання.
- 4 **Розширення послуг нотаріусів**
 - надання нотаріусам повноважень щодо реєстрації укладання та розірвання шлюбу

#урядтехнократів

28 листопада Міністр юстиції України Денис Малюська озвучив «To do list» запланованих змін. Зокрема, у сфері нотаріату: запровадження Е-нотаріату та електронного документообігу, розширення повноважень нотаріусів (реєстрація шлюбів та розлучень, засвідчення web-сторінок тощо), перехід нотаріату на саморегулювання. **17 грудня** було підписано Меморандум між Мін'юстом та НПУ про співпрацю щодо створення електронної системи нотаріату.

3 МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ: ОРІЄНТАЦІЯ НА СТАНДАРТИ ЄС

10 грудня відбулася міжнародна конференція на тему «Реформування нотаріату за стандартами ЄС: саморегулювання, Е-нотаріат», організована НПУ. Під час заходу були обговорені перспективи проведення актуальних реформ в нотаріаті України та визначені напрямки співпраці НПУ, Мін'юсту та міжнародних партнерів.

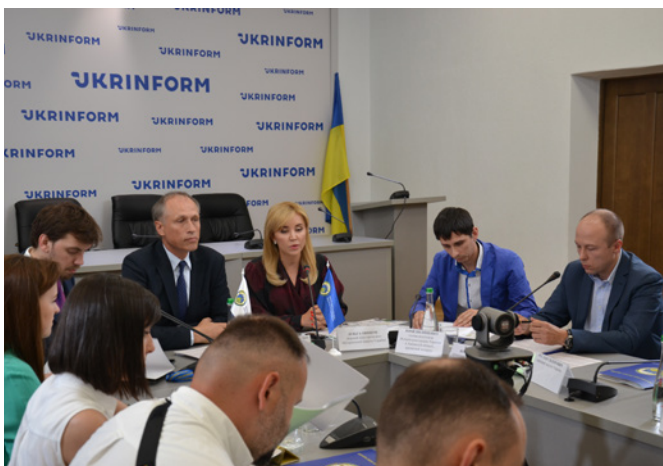
4 ПЕРЕМОГИ В СУДАХ - СКАСУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ТЕСТУВАННЯ

29 липня Шостим апеляційним адміністративним судом було винесено постанову про забезпечення адміністративного позову Нотаріальної палати України – зупинено дію абзацу 6 пункту 2 наказу Мін'юсту від 29.12.2018 № 4146/5 щодо включення нотаріусів до суб'єктів, що мають проходити тестування для відновлення доступу до реєстрів. Це дозволило нотаріусам не здавати тести та автоматично відновити доступ до реєстрів.

18 вересня колегія суддів Шостого апеляційного адміністративного суду винесла постанову, якою задовольнила позовні вимоги нотаріальної спільноти та скасувала абзац 6 пункт 2 наказу Мін'юсту № 4146/5. Таким чином, незаконну переекзаменацію скасовано.

5 АНТИРЕЙДЕРСЬКИЙ ПЛАН НПУ

26 червня в Києві відбувся організований НПУ круглий стіл «Справжній антирейд», під час якого Нотаріальна палата України презентувала свої напрацювання щодо антирейдерських механізмів у сферах реєстрації нерухомості, землі, корпоративних прав: аналітичний матеріал щодо усіх видів рейдерства в держреєстрах, Стратегічний план припинення рейдерства у сфері державної реєстрації нерухомості та бізнесу, а також відповідний законопроект. У заході взяли участь представники НПУ, Міністерства юстиції, Олексій Гончарук (на той час Глава Офісу Президента України, а нині Прем'єр-міністр України), народні депутати та інші експерти.

Президент України Володимир Зеленський підтримав пропозиції, передбачені Антирейдерським планом НПУ: Указом від **22 липня** № 542/2019 Президент зобов'язав уряд розробити законопроект, спрямований на протидію рейдерству, який надалі було прийнято парламентом (Закон №159-IX).

6 ЗАКОН ПРО ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

3 жовтня був прийнятий, а **2 листопада** набув чинності Закон України № 159-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності».

У розробці відповідного законопроекту брала участь НПУ. На жаль, не всі антирейдерські пропозиції НПУ ввійшли до остаточного тексту Закону, але він містить низку позитивних новацій: припинення діяльності реєстраторів – акредитованих суб'єктів; відміна незаконного додаткового іспиту для нотаріусів; запровадження багатофакторної автентифікації для входу в Державного реєстру прав на нерухомість; обов'язковість нотаріального посвідчення акту приймання-передачі частки у ТОВ тощо.

Комісія НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності підготувала експрес-аналіз Закону (розміщений на «Нотаріальній платформі»).

7 ПРИЗНАЧЕННЯ ОЛЬГИ ОНІЩУК ДО МІН'ЮСТУ

18 вересня Першого віце-президента НПУ Ольгу Оніщук було призначено на посаду заступника Міністра юстиції України з питань державної реєстрації.

«На цю посаду мене привела любов до професії та до людей. Маю безліч корисних для суспільства ідей та планів, які прагну реалізувати», — зазначила Ольга Оніщук у одному з інтерв'ю.

9 СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ

2019 рік радував перемогами нотаріусів на спортивних аренах. Зокрема, **23-26 травня** в Польщі відбулась XVII Міжнародна нотаріальна олімпіада, у якій взяла участь команда Нотаріальної палати України та виборола командне «золото». **5-6 вересня** у м. Дніпро вперше було організовано яскраву спортивну подію – Ukrainian Notary Games, мультидисциплінарні міжнародні змагання нотаріусів. В UNG взяли участь команди нотаріусів із областей України, а також із Туреччини, Білорусі, Польщі та Румунії. Окрім змагань у 15 спортивних дисциплінах, відбувся забіг Race Nation.

8 БАГАТОФАКТОРНА АВТЕНТИФІКАЦІЯ

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності» передбачено, що доступ державного реєстратора до ДРРП та ЄДР здійснюється шляхом багатофакторної автентифікації. Дану новацію вже багато років закликала запровадити НПУ. Мета – посилити рівень безпеки даних завдяки зменшенню можливості несанкціонованого доступу до робочого місця нотаріуса (реєстратора).

На виконання законодавчих норм ДП «НАІС» **14 листопада** запропонувало додаткові методи ідентифікації користувача при виконанні реєстраційних дій: Google-ідентифікацію (з використанням одноразового паролю) та Mobile ID (КЕП зберігається на спеціальній SIM-карті).

10 БЛАГОДІЙНІ ІНІЦІАТИВИ НПУ

У 2019 році підвищилась благодійна активність нотаріальної спільноти. **22 - 26 квітня** відбулася акція «Здаємо кров – рятуємо життя дітям!», в рамках якої нотаріуси здавали кров (зокрема, відділення НПУ м. Києва та Київської області, а також працівники апарату НПУ здали кров у Центрі служби крові НДСЛ «ОХМАТДИТ»). **17 липня** у дитячій лікарні «ОХМАТДИТ» (м. Київ) відбулося вручення обладнання для діагностики епілепсії вартістю 200 000 грн, придбаного за кошти, зібрані нотаріальною спільнотою в рамках благодійної акції «Нотаріуси допомагають дітям». Також нотаріуси допомагали захисникам України: зокрема, придбали мультимедіа-проектор для 13 окремого мотопіхотного батальйону 58 окремої мотопіхотної бригади.

11 НОВІ КРИТЕРІЇ МОНІТОРИНГУ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ САНКЦІЙ

4 грудня урядом прийнято зміни до Порядку контролю в сфері державної реєстрації. Встановлено нові критерії моніторингу та чітку диференціацію санкцій за порушення в сфері державної реєстрації: за грубе або неодноразове порушення закону – анулювання доступу до державних реєстрів довічно; за незначні порушення – блокування доступу на 14-90 днів. Таким чином, нівелюється можливість маніпулювання санкціями з боку чиновників. Тестування передбачене тільки для осіб, які вперше планують розпочати роботу в державних реєстрах. Дані вимоги висувалися нотаріусами у Резолюції акції протесту від 25 лютого.

13 ПІДВИЩЕННЯ ОКЛАДІВ ДЕРЖАВНИМ НОТАРІУСАМ

12 СКАСУВАННЯ «УКАЗУ ПРО 1%»

20 червня Президент України скасував Указ № 762 «Про впорядкування справляння плати за вчинення нотаріальних дій», а **26 червня** Наказом Міністерства юстиції України відповідні зміни внесено і до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.

2 липня Рада НПУ ухвалила рішення «Щодо фінансової складової витрат приватних нотаріусів як забезпечення безспірності вчинення нотаріальних дій», згідно якого до прийняття рішення З'їздом нотаріусів України приватні нотаріуси повинні справляти плату за вчинення нотаріальних дій з урахуванням вимог чинної статті 31 Закону України «Про нотаріат» та положень Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» (тобто, плата визначається за домовленістю з громадянином або юридичною особою).

31 липня підвищено посадові оклади працівників державних нотаріальних контор та архівів (відповідно до урядової постанови). Встановлено наступні розміри місячних посадових окладів: у завідувача державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву — 5600 грн (було 4000 грн); у заступника завідувача державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву — 5500 грн (було 3900 грн); у державного нотаріуса — 4900 грн (було 3200 грн); у консультанта — 3810 грн (було 2649 грн); в оператора комп'ютерного набору I категорії, діловода — 3590 грн (було 2049 грн); в оператора комп'ютерного набору II категорії, архіваріуса — 3490 грн (було 1895 грн).

Втім, навіть після підвищення посадові оклади державних нотаріусів залишаються дуже низькими, тому НПУ наполягає на наступних розмірах: державний нотаріус – 3 розміри мінімальної заробітної плати; заступник завідувача ДНК, державного нотаріального архіву – 3,2 розмірів мінімальної зарплати; завідувач ДНК, державного нотаріального архіву – 3,5 розмірів мінімальної зарплати.

14 КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

29 липня – 13 серпня було проведено черговий і єдиний у 2019 році кваліфікаційний іспит для осіб, які бажали отримати свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. В іспиті взяло участь більше ніж 500 кандидатів, у результаті свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю отримало понад 200 осіб.

Зразки екзаменаційних завдань були розміщені на сайті Мін'юсту. Проведення кваліфікаційного іспиту забезпечує Вища кваліфікаційна комісія з питань нотаріату, до складу якої входять 7 представників від Мін'юсту і 7 від НПУ.

15 ЗМІНИ ДО ПРАВИЛ ДІЛОВОДСТВА

Наказом Міністерства юстиції України від 15 серпня № 2567/5 затверджено зміни до Правил ведення нотаріального діловодства. Врегульовано, зокрема, деякі аспекти викладення тексту нотаріальних документів, надані рекомендації щодо використання шрифтів, визначено особливості заповнення певних граф Реєстру для реєстрації нотаріальних дій, уточнено порядок закриття спадкових справ тощо.

НПУ підготувала для нотаріусів Експрес-аналіз змін (розміщено на «Нотаріальній платформі»).

16 ВЕРИФІКАЦІЯ НОТАРІУСІВ

16 вересня – 11 жовтня тривала верифікація (перевірка документів) усіх нотаріусів України (згідно із наказом Міністерства юстиції України, який передбачав перевірку всіх державних реєстраторів). ДП «НАІС» здійснило верифікацію та оновило паролі доступу в реєстри.

Зазначимо, що Нотаріальна палата України налягала на проведенні верифікації реєстраторів, адже це єдиний і оперативний спосіб виявити «фантомних реєстраторів», скасувати доступ до реєстрів комунальним підприємствам, яких насправді навіть не існує.

Нотаріуси підпали під верифікацію лише тому, що також є суб'єктами вчинення реєстраційних дій. Верифікація дала змогу нотаріусам підтвердити й продемонструвати прозорість та відкритість своєї роботи.

17 НОТАРІАТ ОБЛИЧЧЯМ ДО ЛЮДЕЙ

НПУ в 2019 році продовжила реалізацію проекту «Нотаріат обличчям до людей». Зокрема, підготувала та продовжить надалі розробляти низку інфографік щодо нотаріальних дій. Такі листівки мають практичне значення – інформують громадян про про їх права, способи захисту законних інтересів, особливості вчинення правочинів, можливості та переваги нотаріату, який гарантує безспірність нотаріальних дій. Усі інфографіки в хорошій якості можна завантажити на сайті НПУ (розділ «Нотаріат для людей» npu.org.ua/people) та роздрукувати листівки для розміщення у нотаріальних конторах. Нотаріат України завжди на захисті прав та інтересів громадян!

18 ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ

Нотаріуси протягом 2019 року мали можливість підвищувати професійний рівень завдяки організацією НПУ безкоштовних заходів в різних містах України. Окрім доповідачів-нотаріусів, спікерами таких заходів виступали адвокати, експерти у сфері державної реєстрації, науковці тощо. Учасники заходів отримують знання та сертифікати. Заходи з підвищення професійного рівня від НПУ – це завжди якісна та актуальна інформація, конструктивне обговорення та інтерактивне спілкування.

19 УЧАСТЬ У 29-МУ МІЖНАРОДНОМУ КОНГРЕСІ НОТАРІАТУ

27-30 листопада представники Нотаріальної палати України, зокрема голова Комісії НПУ з міжнародного співробітництва Олександр Беднов, взяли участь у 29-му Міжнародному конгресі нотаріату, який відбувся у Індонезії. На Конгресі були заслухані і обговорені доповіді національних доповідачів з країн-членів МСЛН на теми «Значимість нотаріальних засад у XXI столітті» та «Нотаріус і фізична особа». Окрім того, було обране нове керівництво МСЛН. Зокрема, президентом вперше стала жінка — Крістіна Армелль з Аргентини.

20 ЗМІНИ В СКЛАДІ РАДИ НПУ

У 2019 році відбулися оновлення у складі Ради НПУ. 20 березня на загальних зборах відділення НПУ в м. Києві головою відділення обрано Наталію Козаєву, а членом Ради НПУ – Юрія Бадахова. Окрім того, у зв'язку із призначенням до Мін'юсту зі складу Ради вибула Ольга Онішук - 1 жовтня Рада прийняла її заяву про зупинення виконання обов'язків Першого віце-президента НПУ.

ПІДСУМКИ ТА ПЛАНИ

Чим запам'ятався нотаріальній спільноті 2019 рік та які сподівання на 2020-й – розмірковують президент, віце-президент та голови комісій Нотаріальної палати України

Володимир Марченко,
президент НПУ

«Пишаюся перемогами нотаріальної спільноти!»

2019 рік ознаменувався продовженням активної боротьби за незалежність професії, потужного руху нотаріусів проти корупції та рейдерства в державі, а 2020-й обіцяє стати ще більш успішним та конструктивним.

Пишаюся перемогами нотаріальної спільноти! Ми змогли показати приклад командної роботи, довести нотаріусам, що НПУ – це могутня сила, та продемонструвати громадянам України, що нотаріат завжди непохитно стоїть на захисті їх прав та законних інтересів.

Виконані практично всі вимоги Резолюції мирної акції протесту нотаріусів, яка відбулася 25 лютого: розпочало-

ся реформування нотаріату в Україні на основі системи нотаріату латинського типу та створення Е-нотаріату за безпосередньої участі НПУ; запроваджено конкретні критерії для здійснення моніторингу реєстраційних дій та диференціація санкцій; скасовано незаконну переєкзаменацію для нотаріусів, поновлено доступ до державних реєстрів; ліквідовано КП.

Коли чесно працюєш, поважаєш закон і маєш сильне самоврядування – можливо бути лише найкращими. Отже, з оптимізмом рухаємося вперед, творимо новітню історію нотаріату України!

Олена Кирилук,
віце-президент НПУ

«Працюємо над реформуванням нотаріату»

На порозі змін кожен нотаріус приймає для себе важливе рішення – або існувати своїм відмежованим від нотаріальної спільноти життям і самостійно протистояти викликам системи, подекуди недолугим змінам законодавства, або ж приєднуватися до колег і спільними зусиллями намагатися зробити світ навколо себе кращим!

2019 рік розпочався із безпрецедентного мітингу нотаріусів під стінами Будинку уряду – і зараз ми можемо констатувати, що вимоги Резолюції мітингу виконано. Це наша спільна перемога, і особлива подяка активу НПУ – людям, які невтомно працюють, аби вивести нотаріат на ще вищий рівень, підвищити імідж

професії, захистити власність громадян та бізнесу.

Хочу особливо акцентувати на внесенні змін до Порядку контролю в сфері державної реєстрації. Відповідною урядовою постановою нарешті встановлено нові критерії моніторингу та чітку диференціацію санкцій за порушення в сфері державної реєстрації. Як результат, очікуємо зниження рівня корупції та неможливості маніпуляцій стосовно нотаріусів. Разом із скасуванням незаконного додаткового іспиту для нотаріусів це відновлює справедливість у сфері контролю.

В майбутнє дивимось з оптимізмом, працюємо над реформуванням нотаріату в бік саморегулювання та створення Е-нотаріату на базі НПУ.

Інна Бернацька, голова Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, голова відділення НПУ в Рівненській області, член Ради НПУ

2019 рік для нотаріусів, які працюють у Комісії з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, відзначився великим навантаженням через запровадження значної кількості змін до законодавства.

Доводиться констатувати, що більшість прийнятих законодавчих та підзаконних нор-

«Наше завдання — спонукати нотарів думати, аналізувати, самостійно і обґрунтовано приймати рішення»

мативно-правових актів продукують складнощі у їх застосуванні на практиці, зокрема через суперечливість норм, колізійність, системне неузгодження з іншими актами, відсутність перехідних періодів, які б мали виконати цю функцію.

Збільшення кількості звернень та питань від нотаріусів до НПУ свідчить про зростання довіри та оцінки наших напрацювань. Це очікувано, оскільки за останні півтора року проведена значна робота по налагодженню процесів формування єдиної практики між регіонами. Переконана, що містечкова індивідуальна практика має відійти у минуле. Адже не може бути правильним вирішення того чи іншого питання з різними підходами та результатами.

Приємно відзначити те, що наші напрацюваннями користуються реєстратори, їх вивчають і в судах, і в інших державних установах, щоб зрозуміти специфіку роботи нотаріату та володіти останньою обґрунтованою інформацією.

Ми вивчаємо нотаріальну практику регіонів, постійно проводимо моніторинг законопроектів, прийнятого

законодавства, реагуємо на гострі проблемні питання та гармонійно виважені підходи для того чи іншого питання. Наше завдання – не просто випустити матеріал для застосування, а спонукати нотарів думати, аналізувати, самостійно і обґрунтовано приймати рішення, надати інформацію та переконливі аргументи. Важливим бачимо у цьому напрямку налагодження взаємодії Мін'юсту та НПУ, що формуватимуть узгоджені чіткі роз'яснення.

Хочу подякувати за цілодобовий доступ та якісну роботу членам Комісії: Кучеренко Тетяні, Котляр Анні, Лучніковій Юлії, Чуєвій Олені, Ариванюк Тетяні, Белінській Катерині, Самощенко Олені, Орзіх Вікторії, Шевченко Валерії, Ковальчук Людмилі, Зеніковій Марині, Величко Оксані, Кирилюку Дмитру, Дячук Ользі, Сабіній Лейлі, Мородовій Вікторії, Саутенко Наталії, Шапченко Марії, а також усім активним колегам, що допомагали щодня приймати якийсь виклик.

Шлях непростий, однак хороші результати роботи мотивують, надихають розвиватися та бути надійною підтримкою нотаріам щодня.

Дмитро Кирилюк, голова Комісії НПУ з питань зовнішнього представництва, член Ради НПУ

«Нотаріат – важливий елемент механізму держави»

Нотаріальна палата України постійно зміцнює свої позиції як серед членів-нотаріусів, так і в зовнішньому світі. Голос нотаріальної спільноти має вагу, і 2019 рік довів це якнайкраще.

Представники нотаріальної спільноти протягом року брали участь в різноманітних робочих групах, спільно із владою та громадськими організаціями розробляли законодавчі зміни, боролися проти рейдерства та корупції, захищали власність та персональні дані. НПУ була представлена на засіданнях комітетів Верховної Ради України, на численних зустрічах в Кабінеті міністрів, Міністерстві юстиції, ДП «НАІС» та інших державних органах.

Нотаріуси – бажані спікери на професійних конференціях та семінарах, ми залюбки обмінювалися досвідом із колегами-правниками, а також ріелторами, виконавцями, оцінювачами, аграріями тощо.

У 2020 році очікуємо багато новацій, тому бажаю нотаріусам налаштуватися на синергію задля їх ефективної реалізації.

Вважаю, що нотаріуси мають всі підстави пишатися тим, що наша професійна організація дієва, потужна, сильна та авторитетна.

Нотаріат – це важливий елемент механізму Держави!

Наталія Козаєва, голова Комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності, голова відділення НПУ в м. Києві, член Ради НПУ

Кібергігієна робочого місця нотаріуса – запорука безпеки та спокою. На цьому постійно наголошує Комісія НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності.

Наша Комісія протягом 2019 року активно та своєчасно інформувала нотаріусів щодо зловмих розсилок хакерами листів, які загрожували збереженню ін-

«Нотаріуса, в діяльність якого втрутився хакер, важливо правильно позиціонувати в соціумі – як постраждалого»

формації на персональних комп'ютерах. Комісія також проводила неодноразові роз'яснення щодо кібергігієни робочого місця нотаріусів. Члени Комісії брали активну участь як доповідачі у численних форумах, конференціях, семінарах та інших заходах, пов'язаних з кібергігієною, кібербезпекою, спрямованих на захист персональних даних в Україні та захист державних реєстрів.

Завдяки наполегливій роз'яснювальній роботі нам вдалось в декілька разів зменшити кількість нотаріусів, постраждалих від дій хакерів. Відпрацьовано алгоритм дій нотаріуса у разі втручання хакера в його діяльність, неодноразово надана допомога в спілкуванні з правоохоронними органами, постраждалими власниками майна. До речі, ми надаємо правову допомогу вже не лише постраждалим нотаріусам, а й громадянам – власникам майна.

Ще з самого початку своєї діяльності Комісія наголошувала, що єдиний найефективніший засіб кібергігієни – це

офіційне ліцензійне програмне забезпечення ПК нотаріуса та можливість додаткової автентифікації входу до реєстрів. Нарешті, за підтримки нового Мін'юсту, разом з НАІС нам вдалося впровадити нові засоби автентифікації — Google-ідентифікацію та Mobile ID.

Комісія активно спілкується із правоохоронними органами, зокрема Кіберполіцією та СБУ, щодо пошуків ефективних рішень захисту роботи держреєстрів та нотаріусів.

Особливо хочу наголосити: нотаріуса, в діяльність якого втрутився хакер, важливо правильно позиціонувати в соціумі – саме як постраждалого! Тому під час публічних заходів ми завжди пояснюємо, що нотаріус у таких ситуаціях є постраждалим, а не зловмисником, і детально розповідаємо, чому так сталося.

У 2020 році плануємо продовжити та ще більш активізувати діяльність Комісії за всіма вищевказаними напрямками, враховуючи перспективи діджиталізації нотаріату в Україні.

Анатолій Поліщук, голова Комісії НПУ з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва

Ти лікар і цілитель, Спорт!
Де ти, там недуги безсилі,
Межа можливого – рекорд,
А що під ним – нам все по силі!
Під таким гаслом у 2019 році нотаріуси-спортсмени змагалися, здобували перемоги, отримувати спортивний та комунікативний досвід.

І нам є, чим пишатися, адже 23-26 травня збірна команда

«Спорт об'єднує, вчить долати труднощі, впевнено йти до мети»

нотаріусів України брала участь в нотаріальній Олімпіаді в Польщі і зайняла I загальнокомандне місце. Також багато нагород нотаріуси привезли із нотаріальної Спартакіади, яка відбулася 31 травня – 2 червня у Республіці Білорусь. 11-15 червня команда нотаріусів Ukrainian Notary Team брала участь в чемпіонаті світу з футболу в Португалії і зайняла IV місце. Визначною подією стало проведення 5-6 вересня Ukrainian Notary Games в м. Дніпро.

Ukrainian Notary Team також здобула III місце в турнірі з мініфутболу «Юридична співдружність», який проходив у жовтні в м. Чернігові, а у листопаді команда взяла участь в схожому турнірі у м. Дніпро і зайняла IV місце. Початок грудня ознаменувався участю в міжнародному турнірі серед юридичних професій з футболу «Sicily Football Lawyers Cup» в Італії, результат – II місце!

У планах на 2020 рік — участь у олімпіаді в Польщі, спартакіаді в Білорусі, футбольному чемпіонаті в Марокко та інших турнірах. Також плануємо вдруге провести Ukrainian Notary Games.

Спорт об'єднує людей незалежно від їх віку, національності й політичних переконань. Він вчить долати труднощі, впевнено йти до своєї мети та досягати поставлених цілей, робить нас сильнішими, красивішими та здоровішими. Бажаю кожному бадьорості духу, незламності віри і мирного неба, в якому б якомога частіше лунав гімн України та піднімався синьо-жовтий стяг на честь наших спільних перемог!

Запрошую залучатися до нашого спортивного руху та відчути дух єднання саме на спортивному майданчику.

Слава Україні! Слава українському нотаріату!

Олександр Беднов,
голова Комісії НПУ
з міжнародного
співробітництва

У 2019 році діяльність Комісії НПУ з міжнародного співробітництва була спрямована традиційно на поглиблення співпраці з Міжнародним союзом нотаріату.

Керівництво МСЛН регулярно інформувалось щодо стану українського нотаріату та актуальних проблем його діяльності у зв'язку з окремими законодавчими ініціативами, що зачіпають інтереси нотаріусів. З цієї

«Необхідно зміцнювати в Україні нотаріальну систему латинського типу»

метою використовувались особисті зустрічі з президентом МСЛН та віце-президентом МСЛН з країн Європи під час проведення заходів Союзу. За результатами звернень НПУ та розгляду керівництвом Союзу вказаних законопроектів президентом МСЛН від імені Союзу були надіслані відповідні листи на адресу перших осіб України, в яких висловлено підтримку позиції НПУ з цього питання.

Делеговані члени нашої Комісії взяли активну участь у роботі структурних органів МСЛН та Асамблеї нотаріатів-членів, 29-му Конгресі МСЛН в м. Джакарта Індонезія 26-30 листопада 2019 року.

В рамках дослідницької діяльності робочих груп МСЛН та Комісії з європейських справ МСЛН протягом звітного періоду організовано опрацювання запитальників «Умови, що необхідні для юридичної сили нотаріальних довіреностей», «Компанії/підприємства», «Майнові режими подружніх пар та Зареєстровані парт-

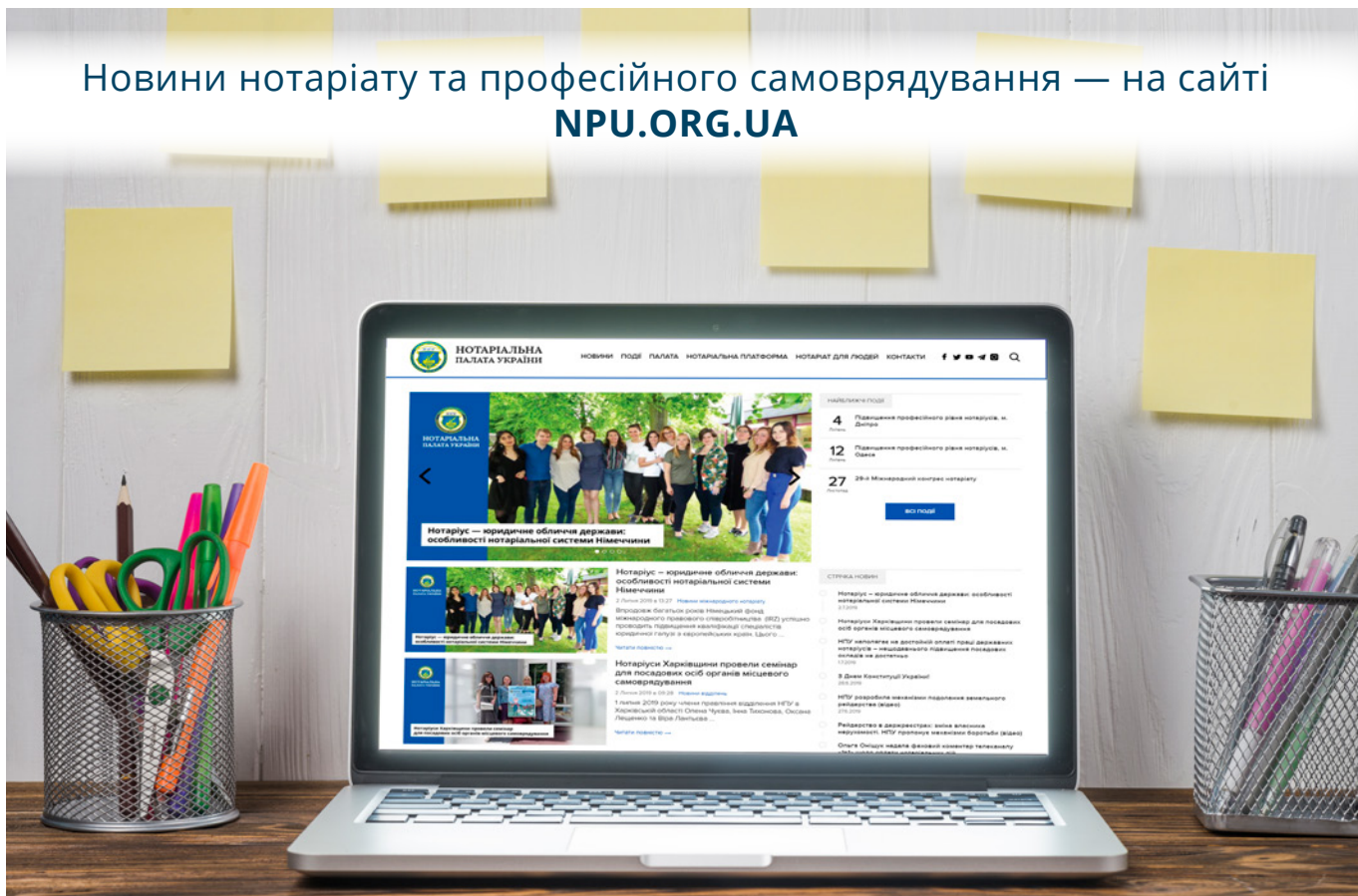
нерства», «Роль нотаріату у розвитку цифрової економіки», які у визначені терміни були надіслані на адресу секретаріату МСЛН.

Також активізовано співробітництво з нотаріальними палатами Німеччини, Білорусі, Грузії, Литви, Естонії, Латвії.

Окрім того, спільно з Комісією НПУ з розвитку спорту організовано виїзди української делегації на міжнародні спортивні змагання та проведення нотаріальної спартакіади в м. Дніпро з участю міжнародних колег.

З метою подальшого зміцнення в Україні нотаріальної системи латинського типу, розвитку транскордонного співробітництва в інтересах поглиблення інтеграції між Україною та ЄС, на 2020 рік заплановано співпраця з керівниками Ради нотаріатів Європейського Союзу щодо надання НПУ статусу спостерігача в цій організації та допомоги в реформуванні нотаріату України.

Новини нотаріату та професійного самоврядування — на сайті **NPU.ORG.UA**

Андрій Спірідович,
голова Комісії НПУ з
питань професійної етики
нотаріусів

Більшість людей на початку року планують, мріють, підсумовують. На початку 2019 року я теж мав плани, мрії, надії, але не так все склалося, як гадалося! Завжди в наші плани життя вносить свої корективи – і, мабуть, це і є та сила, яка нами рухає, стимулює знову і знову досягати нових вершин, опинятися на початку і рухатися далі.

2019 рік для нотаріату України був дуже складним. Багато

«Найкраще в роботі нотаріуса – займатися улюбленою справою»

подій, які сталися у 2019 році, не відбувалися ніколи за весь час існування українського нотаріату. Нотаріуси, які за своїм характером дуже толерантні, стримані, аполітичні та незалежні від суспільної думки, влаштували страйк. Для українських реалій страйк – чергова подія, яких у столиці відбувається тисячі щомісяця, та нотаріальний страйк був іншим. Стоячи під Будинком уряду, важко було не помітити здивовані обличчя у вікнах. Усі добре розуміли, що зібралися професіонали, яким дійсно накіпіло. Справжньою несподіванкою для урядовців стала кількість нотарів, які, незважаючи на погрози та тиск, все ж таки приїхали та підтримали професію. Бажанням, силою волі, розумінням – ми витримали! Витримали красиво, без брудного піару та технологій, без адмінресурсу, які опоненти нотаріату України не соромилися використовувати. «Чого ми сидимо, нотаріуси ж змогли!», – такі фрази все частіше можна почути з вуст представників інших напрямків юридичної професії.

Згуртовані, перевірені «в бою», нотаріуси працюють далі. На часі електронний нотаріат, додаткові повнова-

ження, зміни в нормативному регулюванні діяльності та багато іншого, але вже пліч-о-пліч з Міністерством та керівництвом країни.

Робота в Комісії НПУ з питань професійної етики нотаріусів – раніше не відома мені сфера, безцінний досвід, який мені пощастило отримати. Статійно, наполегливо, стримано – так можна охарактеризувати роботу Комісії у 2019 році. Дати оцінку роботі зможе черговий з'їзд нотаріусів. А ми продовжуємо працювати.

Що найкраще в роботі нотаріуса? Займатися улюбленою справою. Особисто мені як нотаріусу 2019 рік надав можливість реалізувати плани, які раніше були недосяжними. Це зміна приміщення, прийняття на роботу помічника, нові знайомства та спілкування із досвідченими колегами. Нотаріальні дії з роками змінюються, початкове бажання кількості стає стриманим вибором якості. З роками і досвідом приходить розуміння того, що на сторінках нотаріального реєстру – записи з життя.

Хочу подякувати 2019-му за його життєві уроки. Підсумую цей рік однією фразою: боріться і поборете!

НОТАРІАТ ОБЛИЧЧЯМ ДО ЛЮДЕЙ: ІНФОГРАФІКИ

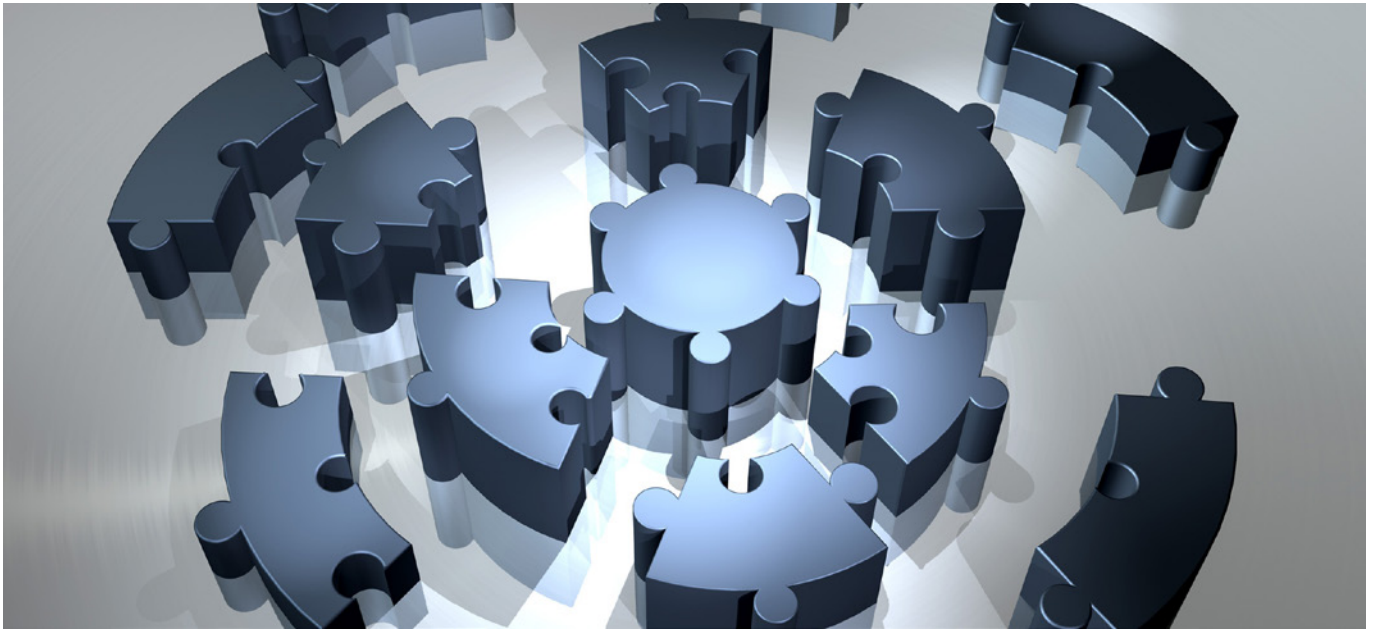
Нотаріальна палата України в рамках проекту «Нотаріат обличчям до людей» підготувала та продовжує розробляти низку інфографік щодо нотаріальних дій.

Шановні нотаріуси! Ви можете завантажити файли з інфографіками в хорошій якості на сайті НПУ (розділ «Нотаріат для людей» pu.org.ua/reople) та роздрукувати листівки для розміщення у нотаріальних конторах з метою інформування відвідувачів.

Проект НПУ «Нотаріат обличчям до людей» передбачає реалізацію нотаріатом України просвітницької місії, інформування громадян про їх права, способи захисту законних інтересів, особливості вчинення правочинів, можливості та переваги нотаріату, який гарантує безспірність нотаріальних дій.

Нотаріат України завжди на захисті прав та інтересів громадян!

Нотаріальна контора: особливості спільної роботи приватних нотаріусів

Нотаріальна контора – поняття, яке більше асоціюється із державним нотаріатом. Але все частіше і приватні нотаріуси вирішують працювати разом, у одній нотаріальній конторі. Можливість такої форми організації роботи передбачена Законом України «Про нотаріат» (зокрема, статтями 24, 25), а згідно із п. 8 Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності, у нотаріальній конторі можуть працювати два та більше приватних нотаріусів.

Тамара Крючкова,
приватний нотаріус
Дніпровського міського
нотаріального округу

Основна перевага самостійної роботи нотаріуса – це повна незалежність у побудові свого робочого графіка. Під час економічної кризи в державі, коли кількість клієнтів зменшується, доцільно самому виконувати роботу, не розподіляючи її між нотаріусами, які працюють разом.

Та все ж робота приватних нотаріусів у форматі нотаріальної контори має більше переваг:

- нотаріальна контора завжди залишається боєздатною, тобто будь-який нотаріус може вирішити свої власні справи (наприклад, участь у семінарі, справи у банку

тощо), а також здійснювати вчинення нотаріальних дій на виїзді, в той час коли інший нотаріус працює в офісі;

- витрати на нотаріальну діяльність зменшуються (приміщення, телефон, секретар, охорона, протипожежна безпека тощо), тому що діляться порівну;

- в разі хвороби одного нотаріуса в конторі залишається працювати інший (інші).

У роботі декількох нотаріусів разом є і певні мінуси:

- робочий графік залежить від домовленостей між нотаріусами, які працюють разом;

- можуть виникнути міжособистісні конфлікти між колегами, адже не завжди ми можемо поступитись один одному. Тому в разі спільної праці між нотаріусами повинна існувати психологічна сумісність;

- погляди щодо вчинення нотаріальної дії можуть відрізнитися, що також може призвести до конфлікту та незгоди між нотаріусами, які працюють в одному приміщенні.

Отже, успіх роботи нотаріальної контори завжди залежить від суворого виконання домовленостей між нотаріусами, які працюють в одному приміщенні, та їх вміння знаходити спільні рішення.

«Реформування нотаріату за стандартами ЄС: саморегулювання, Е-нотаріат»

10 грудня 2019 року в офісі Нотаріальної палати України відбулася Міжнародна конференція у форматі круглого столу на тему «Реформування нотаріату за стандартами ЄС: саморегулювання, Е-нотаріат», організована НПУ за підтримки Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва та Федеральної нотаріальної палати Німеччини.

В заході взяли участь представники НПУ, уряду, проекту ЄС «ПРАВО-Justice», іноземних нотаріатів.

«Сподіваюсь, що та команда партнерів українського нотаріату, яка тут зібралася, допоможе нам проаналізувати наші напрацювання та знайти правильні рішення, враховуючи міжнародний досвід», — зазначив президент НПУ **Володимир Марченко**, відкриваючи конференцію.

Звертаючись до учасників заходу, старший менеджер проектів Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва **Вольфрам Гертіг** передав вітання від керівництва Фонду та розповів про давню історію співпраці з українським нотаріатом та Міністерством юстиції, ще на зорі створення професійного самоврядування.

«Для нотаріату України наступає цікавий, і водночас непростий період, — реформ та справжніх змін, — зазначила заступник Міністра юстиції України з питань державної реєстрації **Ольга Оніщук**. — Наше завдання — зробити цю реформу такою, щоб нотаріат був успішною інституцією, а громадяни мали доступ до якісних нотаріальних дій».

Ольга Оніщук розповіла, що протягом найближчих трьох років запланована масштабна реформа у сфері юстиції, зокрема й нотаріальної діяльності. Перш за все, акцент робитиметься на саморегулюванні професійної організації нотаріусів, тобто передачі від

держави низки функцій, які здаден виконувати сам нотаріат. НПУ отримає певний контроль в сфері нотаріату, що ж дуже відповідальним кроком.

Вже у 2020 році буде запроваджено пілотний проект Е-нотаріату, зазначила **Ольга Оніщук**, та акцентувала, що всі нюанси цього процесу оговорюватимуться із нотаріальною спільнотою.

Про досвід Федеральної нотаріальної палати Німеччини у сфері саморегулювання нотаріату розповів **Ріхард Бок**, радник юстиції, Генеральний уповноважений з міжнародних справ Федеральної нотаріальної палати Німеччини, голова Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва Міжнародного союзу нотаріату (МСЛН). Доповідач проаналізував повноваження Федеральної палати та

регіональних палат, умови входу в професію, деякі особливості вчинення нотаріальних дій, захисту персональних даних, процедуру покарання нотаріусів за порушення закону та професійної етики.

«Електронний нотаріат як складова реформи нотаріату Німеччини. Перехід до Е-нотаріату без загрози цивільному обороту: досвід Німеччини» — такою була тема доповіді **Володимира Примаченка**, нотаріуса із Саксонії. Експерт розповів про технічні нюанси та програмне забезпечення, яке використовується німецькими нотаріусами, можливості їх роботи із електронними реєстрами та електронний документообіг. Зокрема, в Німеччині нотаріуси використовують електронні картки підпису (кваліфікований електронний підпис), які, до речі, випускаються Федеральною нотпалатаю, причому не лише для нотаріусів, а й для адвокатів тощо.

Наразі в Німеччині допрацюється система електронного архіву нотаріуса. Його можна порівняти із камерами схову на вокзалі, і в кожного нотаріуса є свій власний ключ від власної скриньки, зазначив **Володимир Примаченко**. Заплановано, що перехідний період, протягом якого паралельно існуватиме електронний та класичний паперовий архів, триматиме у Німеччині 30 років.

Головний міжнародний експерт із питань електронного правосуддя Проекту ЄС «ПРАВО-

Justice» **Івар Талло** у своїй доповіді наводив аргументи, чому саморегулювання, Е-нотаріат та єдиний нотаріат — взаємопов'язані складові реформи нотаріату України. Нотаріальна палата України активно та ефективно працює, потрібно лише посилити її позицію, законодавчо закріпивши більш ширші повноваження, зазначив експерт.

Про удосконалення системи державної реєстрації доповів **Кястутіс Сабалюскас**, директор литовського державного підприємства «Центр реєстрів» (1997 — 2017), експерт Проекту ЄС «ПРАВО-Justice». Спікер детально зупинився на особливостях запровадження електронного архіву та електронного документообігу.

Основні положення Концепції реформування нотаріату України, розробленої Нотаріальною палатою України, висвітлила віце-президент НПУ **Олена Кирилюк**. «Реформа нотаріату — передусім, це вигода для людей, адже реалізація запланованого дозволить економити час і гроші громадян та бізнесу, забезпечити доступність нотаріальних дій, подолати корупцію у сфері юстиції, створити надійний захист від шахрайства, відчутно економити державний бюджет та нарешті перейти до стандартів ЄС», — зазначила Олена Кирилюк.

У форматі інтерактивної дискусії учасники конференції обговорили міжнародний досвід та перспективи реформування нотаріату України за стандартами ЄС.

«Немає нічого кращого для нотаріусів, ніж сильна нотаріальна палата», — наголосив Ріхард Бок.

Президент НПУ Володимир Марченко резюмував: нотаріат України має всі перспективи успішного розвитку та діджиталізації, важливо лише правильно реалізувати напрацьовані Нотаріальною палатою України механізми, враховуючи позитивний європейський досвід.

Також у конференції взяли участь: **Дмитро Крейнін**, заступник Міністра Кабінету міністрів України; **Поліна Казакевич**, голова Експертної групи взаємодії з ЄС Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України; **Геннадій Рижков**, юридичний радник Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва; **Кіпрас Менсвічус**, експерт проекту ЄС «ПРАВО-Justice»; **Ірина Жаронкіна**, національний експерт Проекту ЄС «ПРАВО-Justice»; **Наталія Козаєва**, член Ради Нотаріальної палати України, голова Комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності, голова відділення НПУ в м. Києві; **Олександр Беднов**, голова Комісії НПУ з міжнародного співробітництва, член Генеральної ради МСЛН; **Інна Бернацька**, член Ради Нотаріальної палати України, голова Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, голова відділення НПУ в Рівненській області; **Олена Бунякіна**, член Ради Нотаріальної палати України, голова відділення НПУ в Дніпропетровській області; **Кирило Нехимчук**, член Ради Нотаріальної палати України, голова відділення НПУ в Миколаївській області; **Андрій Спірідович**, голова Комісії НПУ з питань професійної етики нотаріусів; **Тамара Крючкова**, приватний нотаріус Дніпровського міського нотаріального округу; **Марина Черниш**, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу; **Вікторія Голобородько**, приватний нотаріус Чернівецького міського нотаріального округу.

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

Реформа нотаріату дозволить

- ✓ Економити час та кошти громадян і бізнесу.
- ✓ Забезпечити доступність нотаріальних дій, зокрема нових.
- ✓ Створити надійний захист від шахрайства.
- ✓ Подолати корупцію у сфері юстиції.
- ✓ Відчутно економити державний бюджет.
- ✓ Перейти до стандартів ЄС.

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

Е-Нотаріат та електронний документообіг

- ✓ Економія часу та коштів громадян і бізнесу. Більше не потрібно буде платити кур'єрам та іншим посередникам за отримання довідок БТІ, інформацію про прописку, відповідей інших органів тощо, адже нотаріус напряму запитує та отримує документи.
- ✓ Електронна копія довіреності, підписана КЕП нотаріуса, – економія часу та коштів на надсилання представнику та за місцем вимоги; додатковий захист від підробки.
- ✓ Оцифрування нотаріального архіву (створення, окрім паперових примірників, електронних копій) – економія часу громадян та бізнесу у випадку необхідності отримання документа з архіву.
- ✓ Економія коштів платників податків на паперовий документообмін в архівах, органах юстиції тощо.

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

Більше можливостей для громадян та бізнесу

- ✓ Забезпечення доказів (засвідчення вірності web-сторінок) – впровадження світової практики, економія часу та коштів.
- ✓ Встановлення фактів – не потрібно звертатися до суду, економія часу та коштів, особливо при отриманні спадщини.
- ✓ Ескроу-рахунки – гарантування сторонам надійності та захисту, захист від шахрайства.
- ✓ Апостилізація – економія часу та коштів, вищий рівень надійності.
- ✓ «Нотаріальний міні-будинок юстиції» майже вдома – отримання нотаріальних дій та адміністративних послуг максимально близько до місця проживання.
- ✓ «Сімейний нотаріус»-юридичний радник – нотаріальні дії та фактично будь-які адміністративні послуги з фаховим супроводом та порадами нотаріуса.

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

Саморегулювання – перехід до нотаріату стандарту ЄС

- ✓ Забезпечення доступності нотаріату у кожному віддаленому окрузі за рахунок НПУ.
- ✓ Відповідальність професії – найкращий запобіжник від порушень.
- ✓ Контроль та гарантування якості нотаріальних дій.
- ✓ Очищення від недобросовісних представників професії.
- ✓ Дієвий захист соціально незахищених громадян (пільги інвалідам, учасникам АТО тощо).
- ✓ Звільнення державного бюджету від витрат на пільгові категорії громадян за рахунок віднесення їх на витрати нотаріуса.

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

Повноваження Міністерства юстиції:

- ✓ Нормотворчість (накази, які регулюють нотаріальну діяльність).
- ✓ Видача та анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю.
- ✓ Розгляд скарг на дії нотаріуса.
- ✓ Представництво у ВККН.
- ✓ Державний архів

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

Економія державного бюджету

- ✓ Скорочення витрат на чиновницький апарат, державних нотаріусів та утримання державних нотаріальних контор.
- ✓ Забезпечення реалізації земельної реформи та реєстрації бізнесу шляхом створення саморегулюванням дієвих механізмів опрацювання додаткового навантаження на нотаріусів.
- ✓ Експертиза та наповнення державних реєстрів – за рахунок саморегулювання.
- ✓ Постійне підвищення професійного рівня нотаріусів – за рахунок саморегулювання.
- ✓ Подолання корупції в сфері юстиції.
- ✓ Безоплатна правова допомога у сфері нотаріату.
- ✓ Розвантаження судів.

ПРАВИЛА ЖИТТЯ ЛЮДМИЛИ ГУРИ

Щасливий нотаріус – той, який любить свій фах за можливість безпосереднього спілкування з людьми, вважає Людмила Гура, голова відділення Нотаріальної палати України в Полтавській області, приватний нотаріус Полтавського міського нотаріального округу.

Людмила Борисівна має відмінну теоретичну підготовку, яку вміло використовує у нотаріальній практиці, є соціально активною людиною, бере участь у розвитку професійного самоврядування нотаріусів, є членом Методично-консультативної ради при ГТЮУ в Полтавській області, неодноразово була членом кваліфікаційної комісії нотаріату при Полтавському обласному управлінні юстиції. Перебуваючи на посаді начальника відділу нотаріату Полтавського обласного управління юстиції, робила все для того, аби підняти нотаріат області на якісно новий рівень. Нагороджена низкою професійних відзнак, але визначає результати своєї праці вдячністю людей, яким вдалося допомогти – як вчиненням нотаріальних дій, так і простою життєвою порадою.

У рамках проекту «Правила життя»

Людмила Борисівна Гура ділиться своїми професійними та життєвими принципами.

Нотаріат – це моя доля. Адже я ніколи не мріяла стати нотаріусом. Після закінчення Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова в 1982 році була направлена на роботу до адвокатури Херсонської області. Згодом із чоловіком ми переїхали до Полтави. Влаштуватися на роботу за спеціальністю було важко, оскільки у мене вже було двоє малолітніх дітей. На той час в органах місцевого самоврядування були введені посади юрисконсультів, куди я і влаштувалася на роботу. В 1990 році чоловіка направили на роботу до Козельщинського району Полтавської області. З'ясувалося, що ми вже третє подружжя юристів, і посади обійняли відповідно: чоловік – прокурор, дружина – нотаріус.

Так я стала нотаріусом. Тоді про нотаріат знала дуже мало, але довелося опанувати ази цієї професії. Значної допомоги надавала мені досвідчений нотаріус, завідувач Першої полтавської державної нотаріальної контори Полежаєва Надія Пантелеймонівна,

яка постійно консультувала мене з питань вчинення нотаріальних дій.

Присвятивши 9 років роботі у Козельщинській державній нотаріальній конторі, у листопаді 1999 року я була переведена на роботу до Полтавського обласного управління юстиції на посаду начальника відділу нотаріату. Саме перебуваючи на цій посаді, я здобула великий досвід роботи з людьми, а також уміння працювати з величезним обсягом документів. Щиро вдячна всім колегам – і керівникам, і підлеглим, які весь цей час були поряд, допомагали, ділилися досвідом.

17 лютого 2005 року зареєструвала приватну нотаріальну діяльність у Полтавському міському нотаріальному окрузі, де працюю і нині.

Робота в державному нотаріаті навчила мене любити людей. Державна нотаріальна контора – це місце, куди люди приходять частіше не з радістю, а з печалю.

лю: хтось помер і потрібно оформити спадщину. Сидять зі сльозами на очах... Треба знаходити слова розради, заспокоювати, підбадьорювати... Траплялося, приходять оформлювати спадщину – і відчувається, що між спадкоємцями погані стосунки. Тоді доводилося переконувати сторони, що є закон, яким передбачено, як вчинити у тому чи іншому випадку.

За час моєї роботи в державній нотаріальній конторі пройшли стажування дві особи. Переконавала їх, що нотаріусові, якому не подобається працювати з людьми, нема чого робити в нотаріаті, бо людина, що звернулася до нотаріуса, ділиться своїми бідами, сподіваючись на розуміння, на допомогу. Сьогодні один із моїх стажистів – приватний нотаріус, а інший – завідувач Козельщинської державної нотаріальної контори.

Репутація нотаріуса залежить від порядності, відповідальності та професіоналізму. Найголовніше – у нотаріуса має бути загострене почуття справедливості. В умовах сьогодення ділова репутація є важливим активом нотаріуса, набувається роками кропіткої праці та вартує дуже дорого.

Було б чудово, якби кожен громадянин асоціював нотаріуса з юридичним радником. Роль нотаріуса в житті кожного громадянина та у суспільстві в цілому досить висока. На сьогодні до нотаріуса звертаються як до сімейного лікаря – з проблемами всієї родини, та й не одного її покоління, довіряючи сімейні таємниці. Звертаються не тільки як до нотаріуса-цивіліста, а взагалі як до правника.

Очоловати відділення НПУ для мене велика честь і велика відповідальність. Голова відділення має бути прикладом для нотаріальної спільноти, тому постійно необхідно вдосконалюватися. Разом з колегами прагну поступово зробити наш український нотаріат єдиним, сильним, виконуючим

притаманні нотаріату функції. Проблеми, які виникають у зв'язку з прийняттям змін до законодавства, вирішуємо шляхом спільного обговорення на семінарах, створених в соціальних мережах групах. Я вдячна за підтримку членам правління, нотаріальній спільноті, з якою ми спільно вирішуємо питання життєдіяльності відділення.

Полтавщина – назавжди в моєму серці. Мабуть, не знайдеться у нашій мові яскравих слів, яких не можна було б сказати про Полтавщину – квітуча, родюча, духовна столиця України. Саме на полтавській землі працювали українські генії: письменники Іван Котляревський, Панас Мирний, Володимир Короленко, художник Микола Ярошенко, математик Микола Остроградський, лікар Микола Скліфосовський та багато інших. Полтавщина виплекала не один десяток талановитих людей, імена яких увійшли до світової історії. Її щедра природа, чудові пам'ятки архітектури, літератури, наукові відкриття синів та дочок Полтавщини – все це і сьогодні є неповторною особливістю краю.

Кожна земля сильна особистостями. І це блискуче підтверджують нотаріуси області. Всі вони патріоти своєї землі, своєї країни, гідно наслідують славетних предків.

Любов до нотаріату я передала донечці – Ірині, яка пропрацювала три роки в державній нотаріальній конторі, а зараз працює приватним нотаріусом. Ми практично щоденно обговорюємо якісь моменти з діяльності нотаріату, консультуємося, навіть частенько сперечаємося, адже кожен з нас як практикуючий нотаріус має своє бачення розв'язання проблеми.

Особливий відпочинок для душі – на природі. Мені подобається перебувати на дачі, в оточенні лісу, річки, тиші. Дуже подобається вирощувати квіти та овочі. Із задоволенням проводжу вільний час з родиною, друзями.

Мрії – важливо. Людина, яка має мрію, відрізняється життєвим ентузіазмом, чітко бачить, що треба зробити, адже розум постійно зайнятий конструктивними думками про досягнення мрії.

Не бійтеся помилятися та цінують уроки, які отримуєте завдяки своїм помилкам. Якщо ми час від часу не будемо зазнавати невдач, то не будемо вчитися, ставати сильнішими і мудрішими.

Справжній нотаріус починається з любові до людей. За роки нотаріальної практики я усвідомила: для того, щоб нотаріальна діяльність приносила користь, треба всією душею любити людей, прагнути їм допомогти, намагатися хоча б трошки полегшити ту тяжкість, яку вони несуть у своєму серці.

Кожен відвідувач для мене – особистість. Нотаріат – це покликання, що полягає у допомозі людям. Спілкуючись з людиною, ти вже не можеш не перейматися її проблемами, крізь себе ти пропускаєш радість та горе, надії та смуток. І якщо вчинення нотаріальної дії є неможливим з певних причин, людина обов'язково отримає пораду, яким саме чином її проблему можна вирішити.

Найголовнішим рушієм нотаріальної професії є спілкування. Під час обміну досвідом розсіюється невпевненість у вчиненні тих чи інших нотаріальних дій, зникають проблемні питання. Саме тоді народжуються нові ідеї, опрацьовується та узагальнюється нотаріальна практика, відбувається рух уперед. У спілкуванні між нотаріусами народжується істина. Адже взаємодопомога та взаємопідтримка надають можливості уникнути помилок в умовах колізій сьогоdnішнього законодавства. Завдяки невпинному спілкуванню один з одним ми не тільки здобуємо нові професійні знання, але отримуємо найголовніше – впев-

неність у тому, що всі ми єдині, що всі ми працюємо над спільною важливою справою.

Гармонійне життя дарує відчуття задоволення від того, що людина сама творець своєї долі. Потрібно бути впевненим у власних силах, жити сьогоднішнім днем, мотивувати себе чітко поставленими завданнями, бути чесним по відношенню до себе і оточуючих, допомагати людям.

Перше правило для досягнення гармонійних стосунків з іншими людьми — ставитися до них так, як бажаєте, щоб вони ставилися до вас. Щоб бути в гармонії з іншими, потрібно бути в гармонії з собою.

Бути членом Ради НПУ для мене означає нести велику відповідальність, тому що ти представляєш інтереси нотаріальної спільноти регіону в Раді, береш участь у вирішенні проблем спільноти, реалізації проектів, захисті прав нотаріусів.

Досягати найвищого рівня професійності нотаріус повинен весь час, постійно пізнаючи щось нове. Коли ти перестаєш вчитися нового, ти зупиняєшся і втрачаєш свої професійні якості.

Вимоги до кваліфікаційного рівня нотаріусів найвищі серед правничих професій. Сьогодні нотаріус має бути і юрисконсультом, і адвокатом, та й взагалі – універсальним знавцем права. До нотаріуса звертаються не лише за вчиненням нотаріальної дії, а й за отриманням (у необхідному обсязі) кваліфікованої правової допомоги.

Український нотаріус – фахівець, який поєднує високу професійну підготовку з бажанням вірного служіння закону.

Реформи в сфері нотаріату є необхідними і повинні бути спрямовані на розвиток професії нотаріуса, підвищення рівня довіри

громадян до нотаріального корпусу, забезпечення ефективної реалізації їх прав та інтересів в Україні. Але реформи необхідно проводити комплексно, професійно. І цим повинна займатися, в першу чергу, НПУ – із залученням фахівців в сфері нотаріату, науковців.

Цифрове майбутнє нотаріату слід розглядати у контексті використання інформаційних технологій в нотаріальній практиці. У більшості країн вже використовуються ІТ-продукти в нотаріальній практиці. Наприклад, у Литві, Білорусі, Росії функціонують реєстри вчинення нотаріальних дій, утримувачем яких є національні нотаріальні палати.

Впровадження цифрового нотаріату в Україні – неминучий процес. Але він не є кардинальною новацією для нотаріальної спільноти, оскільки нотаріуси одними з перших почали працювати з електронними реєстрами. Сьогодні нотаріуси кваліфіковано, грамотно і повноцінно виконують усі функції у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно та у сфері реєстрації бізнесу.

Актуальним на сьогодні є створення єдиного електронного ре-

єстру нотаріальних дій, створення бази для електронного архіву. Отже, нас в подальшому чекають нові випробування.

Головна запорука збереження любові до професії – любити тих людей, які переступають поріг твоєї нотаріальної контори, цінувати своїх колег та однодумців. Впевнено дивитися у майбутнє і при цьому жити відповідно до встановлених етичних норм. Саме у такій гармонії з оточуючим світом та самим собою нотаріус зможе приносити користь людям.

Щасливий нотаріус – той, який любить свій фах за можливість безпосереднього спілкування з людьми. Вдячні слова з боку людей, яким вдалося надати посильної допомоги, є найбільшою радістю для нотаріуса. Надзвичайно приємно, коли тебе не забувають і знову звертаються за допомогою. Щастя – спілкуватися із друзями, колегами, родиною, радіти життю. Відчувати, що ти потрібна людям, пишатися, що твоя діяльність пов'язана зі служінням Закону, захистом прав громадян.

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ НОТАРІУСА

Читач: **Марина Хоменко, приватний нотаріус Чернівецького міського нотаріального округу**

Книга: **Карен Прайор, «Не гарчіть на собаку!»**

В свою професію я закохана безмежно, але є певні особливості – постійний брак часу. Це впливає і на дозвілля, зокрема й на вибір книг для читання. Коли обираєш, на що витрати вільний час, і цей вибір коливається між книгою і власною дитиною... і якщо все ж таки перемога за книгою – то, безперечно, вона має того вартувати! Я завжди віддаю перевагу корисній літературі, яка може відповісти на життєві питання.

І от, забігаю в книгарню та бачу дивну книгу з дивною назвою – «Не гарчіть на собаку!», автор Карен Прайор. Ідеальна книга для тих, хто бажає змінити світ, але розуміє, що потрібно починати з себе. Автор книги – жінка, яка дресує тварин, але вона ідеально застосовує свою методіку і щодо людей, а найдивовижніше – і щодо самої себе.

Перед тим, як стати нотаріусом, ми вчимося, будь-яка сфера діяльності потребує своїх навиків і знань, але ніхто з нас ніколи не замислювався, що для правильного спілкування з іншими, і з собою теж, потрібен певний рівень знань і певні навички.

Наприклад, жоден з нас не вчиться бути батьками, а книга каже: «Людині не можна дозволяти заводити дітей, перш ніж вона не зуміє навчити курча», маючи на увазі, що досвід досягнення результатів в навчанні істоти, до якої неможливо застосувати силу, повинен показати вам, що для виховання дитини ви так само не можете застосувати силу.

За ідеєю автора, навчити можна практично всьому і кого завгодно, використовуючи принципи навчання з підкріпленням. *«Ці принципи є такими ж непорушними законами природи, як закони фізики... При спробі змінити поведінку, власну або чужу, ми використовуємо ці закони, незалежно від того, знаємо ми їх чи ні. Найчастіше ми їх застосовуємо неправильно. Ми залякуємо, сперечаємося, примушуємо, позбавляємо чогось. Ми лаємо оточуючих, коли справи йдуть погано, і забуваємо похвалити, коли все добре... Все вирішується швидше, легше, веселіше, якщо ви знаєте, як користуватися позитивним підкріпленням».* Краще не скажеш!

Найцікавішим є те, що принципи, про які пише автор, можна застосувати як в особистому житті, в вихованні, в спілкуванні, так і в робочих буднях. Нам завжди приємніше працювати, коли наша робота приносить позитив і приємні відчуття! Зайвий раз подякувати клієнту, що попередив про перенесений час договору, або відзначити важливість допомоги помічника – це і є основним посилом цієї книги.

Залишається тільки побажати, щоб після прочитання цієї книги всі почали слідувати рекомендаціям Карен Прайор день у день в своєму повсякденному житті.

Прочитали цікаву художню книгу? Надсилайте свої відгуки на адресу press@pri.org.ua

КАТЕРИНА ПАХОМОВА: «Найголовніше в нотаріаті — духовність»

Катерина Григорівна Пахомова – легендарна особистість нотаріальної спільноти Харківщини. Професійний шлях розпочала із посади нотаріуса Великобурлуцької державної нотаріальної контори у 1967 році. Надалі працювала нотаріусом Дванадцяті харківській державній нотаріальної конторі, у Першій харківській державній нотаріальної контори була нотаріусом та завідувачем, окрім того, довгий час за сумісництвом виконувала обов'язки заступника начальника обласного управління юстиції. А далі майже десять років – приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу. Катерина Пахомова удостоєна звання «Заслужений юрист України», брала активну участь у розробці методичних рекомендацій для нотаріусів, була постійним викладачем на курсах підвищення кваліфікації юристів у Харкові, член редакційної ради науково-практичного журналу «Мала енциклопедія нотаріуса». З 2007 року Катерина Григорівна перебуває на заслуженому відпочинку, але тримає зв'язок із нотаріатом завдяки молодшим членам родини, які також пов'язали свої долі з цією професією. В інтерв'ю журналу «Нотаріат України» Катерина Пахомова торкнулася філософських основ фаху нотаріуса, згадала своє професійне минуле та наголосила, що головною місією нотаріату є допомога людям.

— Катерино Григорівно, Ви стали свідком усіх основних реформ в нотаріаті. Як можете проаналізувати ці зміни?

— За радянських часів основною нотаріальною дією було оформлення спадкових прав, якщо не брати до уваги такі незначні дії, як засвідчення вірності копій, посвідчення довіреностей. Тоді ми часто посвідчували довіреності на керування транспортними засобами, оформлення спадкових прав, представництво у суді або органах влади. Що стосується розпорядження майном, то це, як правило, були довіреності на відчуження житлового будинку, бо у власності громадян на той час іншого нерухомого майна не було.

Пізніше, коли наша країна стала на шлях незалежності, з'явилися нові нормативні акти, які значно розширили повноваження нотаріуса. Зокрема, ми стали причетні до процесу створення юридичних осіб як самостійних суб'єктів господарювання. З'явився Закон України «Про власність», який розширив коло об'єктів, що можуть бути у приватній власності.

Отже, назріла ситуація, коли треба було вносити зміни в Закон «Про нотаріат». Оновлений нотаріальний закон був прийнятий 2 вересня 1993 року, а набув чинності з 1 січня 1994 року.

Поступово нотаріат стає більш мобільним, вивчає нові технології, запроваджує їх у життя.

— В який період нотаріусам працювалося найцікавіше?

— Мені завжди була цікава ця професія. Я любила навчатися. Але найбільш неймовірним мені здається період, коли на тлі радянської держави народжувалася нова українська нотаріальна спільнота.

Пам'ятаю, як наприкінці 80-х, коли я була на курсах підвищення кваліфікації у Вищому інституті удосконалення робітників юстиції у Москві, де навчалися юристи з усіх куточків колишнього Радянського Союзу, я ділилася досвідом Харківщини щодо методології нотаріальної практики.

Скажу чесно, нам заздрили всі. Адже нотаріат Харківської області

був наставником щодо запровадження нових шляхів.

— А зараз кожен нотаріус України може пишатися приналежністю до цієї професії?

— З моєї точки зору – абсолютно. Вважаю, що це найбільш гуманна юридична професія. Якщо нотаріус справжній, то пишається не тільки він, а і ним.

— «Маленьким нотаріусенятком» називали Вашу донечку Оленку, яка з дитинства проводила час у нотаріальній конторі. Чи передбачали Ви тоді, що вона також обере професію нотаріуса? Більше того, нещодавно й Ваш онук отримав свідоцтво на право зайняття нотаріальною діяльністю.

— Передбачала! Іншого бути не могло!

5 професійних принципів нотаріуса від Катерини Пахомової:

1. З правом по життю (законність).
2. Впевненість у своїх діях.
3. Порядність та чесність.
4. Людність та вдячність.
5. Дисципліна.

— Певно, родичі нотаріуса найбільше розуміють складність цієї професії, але разом з тим, свідомо обирають нотаріат як власну долю. Це якась магія?

— Так, це справжня магія! Якщо в родині є хоча б один нотаріус, то ця професія буде жити у сім'ї вічно. І не заради якоїсь тимчасової винагороди, а заради людей, які живуть у цій Державі, заради захисту їх прав.

Духовність нотаріальної думки передається, як то кажуть, «з молоком матері». І хто краще може зрозуміти вартість нотаріальної таємниці, ніж дитя нотаріуса... Адже до нотаріуса звертаються, як до священика, розповідають про секрети родинного життя, просять звичайної життєвої поради. Часто буває, що така порада нотаріуса стає вирішальною у налаштуванні родинних відносин, закликає до миру в сім'ї. Спадкоємці прислухаються до нотаріуса і розуміють, що спір про матеріальне приводить до втрати духовності. Сестри з братами «закопують сокиру війни» та знову стають близькими людьми.

— Що можете порадити молодим нотаріусам?

— Найголовніше в нотаріаті — духовність!

Матеріальне не головне. Разом з тим, якщо людина відчуває повагу до себе та своєї проблеми, якщо людина бачить, що нотаріус у змозі їй

Олена Чуєва, дочка Катерини Пахомової, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу

«Я народилася з цією професією. Ця професія мені дарована долею. Катю, дякую тобі за те, що ти мене долучила до нотаріату. Нотаріат — то моє життя, а життя — то нотаріат! Дивно, але ти мене народила двічі — як людину та як професіонала. Дякую!»

Дмитро Чуєв, онук Катерини Пахомової, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу

«Бабуся відкрила мені двері в цей надзвичайний світ нотаріату. Пройшовши весь шлях, від консультанта державної нотаріальної контори до приватного нотаріуса, я зрозумів, що ця професія неймовірна. Вже багато років моя бабуся перебуває на пенсії, але її пам'ятають та шанують колеги. Нещодавно я також долучився до цієї спільноти. Щиро дякую тобі, бабуся, за те, що ти у мене є!»

Людмила Коссе, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу

«Для багатьох колег, зокрема й для мене, Катерина Григорівна Пахомова — людина-легенда, легенда не лише в нотаріаті, а ще й в житті кожного, кому випала доля вчитися у неї, працювати з нею, переймати її багатий професійний досвід. Протягом багатьох років Катерина Григорівна очолювала колектив Першої харківської державної нотаріальної контори. Її порядність, чесність, накопичений роками професіоналізм, небайдужість до проблем інших викликають велику повагу та вдячність.»

допомогти, вона здатна сплатити достойну винагороду.

Безумовно, необхідно навчатися. Підвищувати свою професійну майстерність — це не право, а обов'язок нотаріуса.

Отже, навчайтеся та любіть свою роботу, а також любіть людей!

— **На Вашу думку, чим фах нотаріуса є унікальним та відрізняється від інших правничих професій?**

— Унікальність нотаріальної професії виявляється у попередженні суперечок.

Нотаріальний акт є залізобетонним. Превентивне правосуддя — це нотаріальний документ.

— **Чи можна говорити про існування особливої «нотаріальної інтуїції», коли нотаріус відчуває ознаки незаконності в начебто звичайних намірах відвідувача?**

— Звичайно. Нотаріус повинен навчитися відмовляти, коли відчуває, що права окремого громадянина можуть бути порушені.

Траплялися випадки, коли зверталися особи похилого віку з проханням посвідчити договір дарування свого єдиного житла на користь сторонньої особи. Тут нотаріус повинен «включити» свою нотаріальну інтуїцію та попередити відчужувача про негативні наслідки. А також запропонувати укласти більш доцільний договір. Наприклад, довічне утримання або спадковий. Це може стосуватися і так званих «генеральних довіреностей на все». Дуже небезпечно! А роль нотаріуса у цьому правочині дуже важлива.

— **Як Ви ставитеся до ідеї розширення повноважень Нотаріальної палати України?**

— Я – за! Професійне самоврядування може відсіяти з наших рядів тих недобросовісних колег, випадкових осіб, які потрапили до нотаріальної спільноти. Чесний нотаріус мріє про те, щоб поряд з ним були професійні і чесні колеги. Саме НПУ зацікавлена у піднесенні престижу професії та майстерності її членів. За цим майбутнє.

— **Пам'ятаєте часи зародження професійного самоврядування нотаріусів в Україні? Чи могли тоді уявити, що Нотаріальна палата стане потужною та впливовою організацією?**

— Безумовно, пам'ятаю. Адже я з Людмилою Миколаївною Павловою та Володимиром Миколайовичем Чернишем ще на початку 90-х зрозуміли, що це найбільш вірний шлях. Але ми тільки мріяли про те, що НПУ досягне таких висот.

— **Харків – особливе місто для нотаріату, де активно розвивається професійне самоврядування, а нинішній президент НПУ Володимир Марченко з 1996 року працював там приватним нотаріусом. Яким він був колись, чи мав перспективи стати лідером самоврядування?**

— Те, що Володимир Миколайович стане лідером нотаріальної спільноти, було прогнозовано, адже він навчався у нашої методичної ради - найкращих нотаріусів України! *(сміється – ред.)*

— Кажуть, що колишніх нотаріусів не буває. Ви відчуваєте себе «у тренді», слідкуєте за новаціями законодавства, розвитком самоврядування?

— Якщо чесно, то не відчуваю. Я просто пишаюся тим, що у минулому була нотаріусом. Втім, отримую задоволення від спілкування з дочкою та онуком, які є нотаріусами, із задоволенням слухаю їх промови про новітні досягнення нотаріату... Пишаюся тим, що змогла посіяти зерно любові до нотаріату в їх серця.

— Невже ностальгія за роботою не трапляється?

— Ні. Як не дивно, не трапляється. Я себе реалізувала повністю, можна сказати, «до дна». Хай працює молодь, а я буду пишатися її успіхами!

— Давайте уявимо, що в Україні існує певна «Рада старійшин нотаріату», яка об'єднує усіх найповажніших нотаріусів з великим досвідом. Хто б туди увійшов разом з Вами?

— Для мене головною, професійною людиною нотаріату вільної України, що дуже багато зробила для цієї професії в перехідний період, стала Людмила Миколаївна Павлова. Приємно згадую нашу спільну роботу над написанням нині діючого Закону України «Про нотаріат».

Безумовно душею цього проекту став вельмишановний Володимир Миколайович Черниш. Це людина з великої літери. Який, як ніхто, розумів наші проблеми, а коли був заступником Міністра юстиції, все зробив для запровадження в Україні вільного та самостійного нотаріату, взявши за основу досвід інших прогресивних держав.

— Зараз до Вас продовжують звертатися колеги за порадами?

— Тільки як приготувати гарні млинці на Масляну, або ж як вирос-

тити смачні помідори! *(сміється – ред.)*

— Що є вашим джерелом натхнення, закоханості в життя, гарного настрою?

— Моїм джерелом натхнення є моя дочка, зять, онук, його дружина та правнучка. Люблю готувати найкращі страви для них. Вони відвідують мене кожні вихідні, а я чекаю і намагаюся бути найкращою мамою, тещею, бабусею та прабабусею. Сьогодні – саме це мое натхнення.

Мій нотаріат народив культурну спадщину, заради якої я хочу жити!

— Катерино Григорівно, за що Ви любите нотаріат?

— За спілкування з людьми, за можливість обмінятися енергією. Не завжди позитивною, але негатив також чомусь навчає. Між тим, головним є те, що нотаріус допомагає людям, а вони за це йому відверто вдячні!

Бесіду вела Юлія Шешуряк

ПРОФЕСІЙНЕ САМОРЕГУЛЮВАННЯ – ЗА ПРИНЦИПОМ WIN-WIN

Однією із засад запланованого реформування нотаріату України є поступовий перехід від професійного самоврядування до саморегулювання. Зокрема, це визначено у презентованому наприкінці листопада «To do list» Міністерства юстиції України. Побудувавши сильну самоврядну організацію, нотаріуси цілком готові взяти на себе ще більшу відповідальність за розвиток професії.

Юлія Шешуряк

Головний редактор журналу
«Нотаріат України»

Делегування повноважень держави певним професійним організаціям так званих «вільних» професій (юристів, лікарів, будівельників, аудиторів, оцінювачів тощо) є ознакою демократичного суспільства та має давню історію. Хоча, європейська практика, як це часто трапляється, на теренах пострадянських держав реалізується дещо викривлено.

Важливо враховувати, що європейська модель передбачає існування лише однієї професійної організації (самоврядування/саморегулювання) у кожній професії, при чому усі носії такої професії є її членами.

В ідеалі органи державного та інституційного регулювання у певній професії взаємодіють на партнерських засадах. Разом з цим, зважаючи на європейський досвід, держава тут повинна відігравати радше субсидіарну (додаткову) роль та дотримуватися принципу невторчання чиновників у внутрішні справи професії.

Самоврядність означає лише управління (врядування) певними внутрішніми процесами у професії.

Саморегулювання — вищий рівень, адже така організація стає регулятором для своїх членів та гарантом якості здійснення ними професійної діяльності.

САМОРЕГУЛЮВАННЯ VS САМОВРЯДУВАННЯ

Наразі в Україні немає чіткої термінології й розмежування функцій професійних самоврядних та саморегулювальних організацій і об'єднань. Втім, можна визначити певні відмінності.

Професійне самоврядування

Професійні самоврядні організації є юридичними особами публічного права, найчастіше їх називають палатами. Статус та межі повноваження таких організацій визначаються законом — і лише деталізуються підзаконними актами, зокрема статутом. Для певної професії створюється лише одна організація самоврядування.

Членами організації професійного самоврядування є лише діючі

представники професії, причому членство набувається автоматично та обов'язково. Відповідно, припинення професійної діяльності призводить до припинення членства.

Рішення керівних органів самоврядних організацій обов'язкові для всіх членів. Відповідальність членів таких організацій передбачена законом.

Джерела фінансування професійної самоврядної організації визначаються законодавством, зазвичай основою є загальнообов'язковий збір із членів, розміри якого визначаються самими представниками професії (наприклад, під час загального з'їзду). Тобто, самі фахівці власним коштом здійснюють управління (врядування).

Кожен із представників професії прямо або опосередковано (через обрання органів, зокрема на місцях, делегатів тощо), має змогу долучитися до розвитку професії, формування позицій, оновлення законодавства, співпраці з державою та іноземними колегами, підвищення професійного рівня тощо.

Організація професійного самоврядування — не профспілка, не громадська організація (асоціація), для яких характерним є добровільність участі.

Професійне саморегулювання

В Україні саморегулювальні професійні організації (СРО) створюються переважно для об'єднання суб'єктів підприємництва, хоча така практика характерна для пострадянських держав. Досвід європейських країн передбачає обидва поняття (самоврядування та саморегулювання) і для професій «не бізнесових».

Основні повноваження СРО визначаються в її статуті. Разом з тим, вимоги щодо умов та порядку здійснення функцій, делегованих державою, закріплені законодавством.

Членами СРО можуть бути лише представники професії, законодавством може встановлюватись обов'язок такого членства.

Відповідальність членів СРО визначається самою організацією

в межах, які встановлені статутом та спеціальним законодавством.

За загальним правилом, СРО є неприбутковими організаціями, та фінансуються за рахунок джерел, які передбачені статутом.

Таким чином, саморегулювальна професійна організація:

- виконує частину повноважень, делегованих державою;
- створює стандарти, норми, додаткові правила у відповідній сфері;
- контролює виконання цих правил;
- притягує до відповідальності порушників.

Від організації професійного самоврядування СРО відрізняється ширшими повноваженнями та, відповідно, надає більше можливостей для незалежного розвитку професії.

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА: ЄДНІСТЬ, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ЗАХИСТ

В Законі України «Про нотаріат» визначено, що метою професійного самоврядування нотаріусів є об'єднання на професійній основі зусиль нотаріусів для виконання покладених на них цим Законом обов'язків і забезпечення їхніх прав, представництво професійних інтересів нотаріусів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях, захист професійних інтересів та соціальних прав нотаріусів, сприяння підвищенню професійного рівня нотаріусів та надання їм методичної допомоги, захисту інтересів фізичних і юридичних осіб при заподіянні їм шкоди внаслідок незаконних дій або недбалості нотаріуса.

Професійне самоврядування нотаріусів здійснюється через Нотаріальну палату України та її органи. НПУ є неприбутковою юридичною особою, здійснює свою діяльність відповідно до законодавства та власного статуту.

До повноважень Нотаріальної палати України належать: представлення інтересів нотаріальних палат та нотаріусів у державних та інших установах; забезпечення захисту соціальних та професій-

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА НПУ ВОЛОДИМИРА МАРЧЕНКА ДО НОТАРІУСІВ УКРАЇНИ

«Дорогі друзі!

Попередні два роки, 2018-й та 2019-й, стали визначальними для професії нотаріуса. Нотаріальна спільнота, усі ми разом, успішно склали іспит на єдність, відповідальність, професійність.

Задумайтеся, скільки труднощів ми перебороли завдяки потужній мотивації зберегти честь професії.

Корупція в міністерствах та відомствах. Рейдерство в сфері державної реєстрації нерухомості та бізнесу. І що дуже нахабно – спроба рейдерства професії нотаріуса.

Ми з вами пам'ятаємо, як важко доводилося відстоювати безпідставні камералки та відключення. Як складно було не допустити прийняття руйнівних законопроектів, які могли вбити нашу професію, – 9140, 9311, 8121.

25 лютого 2019 року ми з вами вийшли під стіни Кабміну – на мирний мітинг проти корупції та рейдерства. Нас залякували, казали, що вийде осіб 10, знімали з автобусів, на нас здійснювали шалений тиск на місцевих так званих зустрічах. Але на мітинг зібралася понад 1000 нотаріусів, а інші нотаріуси страйкували на місцях – не вчиняли нотаріальні дії.

За підсумками мітингу була прийнята Резолюція з вимогами нотаріусів. На даний момент усі її пункти виконані: звільнені чиновники-корупціонери, завдяки законодавчим змінам практично знищене рейдерство, запроваджена диференціація санкцій за порушення. Ми у суді скасували додатковий незаконне корупційне тестування для нотаріусів!

В результаті імідж нотаріату зміцнів та піднявся до того рівня, коли ми стали не лише виконавцями норм права, а здобули можливість ці норми права ініціювати та втілювати в життя.

Усе неможливе виявилось можливим!

І сьогодні ми разом займаємося переходом від самоврядування до саморегулювання, будуємо сучасний нотаріат латинського типу з використанням усіх ІТ-новацій, які в жодному разі не замінять нас, зате полегшать нашу щоденну працю та виведуть нотаріат України на новий рівень.

Саме зараз час працювати над іміджевою складовою.

У нас з вами нарешті з'явилася можливість отримати свій власний Будинок Нотаріату України.

Ще у квітні 2018 року З'їзд нотаріусів України прийняв рішення про необхідність придбання власного приміщення для НПУ.

Щоб виконати це рішення, є два шляхи.

Членські внески. Так, за умови погашення нотаріусами заборгованості та відповідальної сплати членських внесків ми, можливо, зможемо купити приміщення, але доведеться

згорнути практично усі програми. Також дуже бажано, щоб кожен нотаріус за можливості сплатив внески на 2020 рік наперед, в січні-лютому.

Ще один шлях – добровільні внески. Впевнений, ми разом зможемо це зробити та ще раз довести усім єдність нотаріальної спільноти!

Ми вже неодноразово довели свою спроможність спільно акумулювати кошти, допомагаючи дітям, Збройним силам, лікарням та колегам.

Прошу кожного відгукнутися на цю пропозицію та зробити посильний добровільний внесок!

Я особисто виконую свою обіцянку, зроблену на засіданні Ради НПУ 7 червня 2018 року, коли ми вперше погодили рішення щодо купівлі приміщення, та роблю свій добровільний внесок.

Разом ми – нотаріуси України, єдина та сильна команда.

Ми маємо право на власний Будинок Нотаріату України!

Призначення платежу: Добровільний внесок
Картка Приватбанк: 5169 3305 2131 5363
Отримувач: Нотаріальна палата України
Або на рахунок: п/р UA86 380775 00000 260 000 5613 1513
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
ЄДРПОУ 38684025

КАРІНА ДЕРУН: «Живу і захоплююсь нотаріатом!»

Пасіонарій – це людина, яка має уроджену здатність поглинати із зовнішнього середовища енергії більше, ніж це потрібно лише для самозбереження, і спрямовувати цю енергію на трансформацію навколишнього середовища. Пасіонарні люди – заповзятливі, активні і ризикові, котрі активно прагнуть виконання поставленого завдання та навіть формують нові ідеології.

Таким вродженим лідером, енерджайзером та прикладом небайдужості є Каріна Дерун, голова відділення Нотаріальної палати України в Київській області, приватний нотаріус Білоцерківського районного нотаріального округу.

В нотаріаті Каріна Дерун – з 1994 року, у січні 2016 року обрана головою нотаріальної громади Київщини. Про те, як вдається стільки років безмежно любити нотаріат, а також ефективно організувати роботу відділення НПУ, пані Каріна розповідає у інтерв'ю журналу «Нотаріат України».

– Каріно, почнемо з традиційного питання – як доля привела Вас у нотаріат? Адже маєте багатий досвід роботи на різноманітних посадах, зокрема в суді.

– Я народилася в сім'ї робітників в сільській місцевості, тому професія нотаріуса не була для мене знайомою. Зростала я дуже жвавою дівчинкою, нічого і нікого не боялася, тому завжди мріяла бути лікарем. Після школи я дуже хотіла навчатися в Києві, але stolichni медичні училища не могли прийняти від мене документи, оскільки в Білій Церкві було своє медучилище. Але я була дуже впертою і почала вишукувати ті навчальні заклади, які б прийняли на навчання дівчинку з Київської області.

Таким чином, з острахом про те, що я обираю зовсім не притаманну моїй сім'ї професію, я вступила до технікуму готельного господарства на відділення «Правознавство», який закінчила у 1989 році. Почалася моя юридична стежина зі Сквирського районного суду, а після одруження, переїхавши в місто Узин Білоцерківського району, я перейшла працювати в Білоцерківський міський суд.

У 1994 році за пропозицією Людмили Георгіївни Пашкевич я погодилася на роботу консультантом в Узинській міській державній нотаріальній конторі, де і пропрацювала до 2003 року. За цей час я встигла закінчити Національний педагогічний університет ім. Г.Сковороди і твердо вирішила стати нотаріусом!

До речі, батьки та друзі радили мені стати суддею, але з першого дня роботи у нотаріальній конторі я закохалася в цю професію і усвідомила, що хочу займатися тільки нотаріальною діяльністю.

– Які спогади про період роботи в державній нотаріальній конторі? Було складно, але цікаво?

– Було складно, але захоплююче цікаво. Кожна нотаріальна дія – як доля людська, індивідуальна і неповторна, має свій складний характер та історію існування.

Контора була маленькою, я сиділа в приймальні. Прийом громадян (консультація, друк, робота з документами) починався з консультанта. Кожна спадщина – як головоломка, яку треба було скласти, усвідомлюючи, що цим документом людина буде користуватися не один десяток років.

Хочу подякувати моему учителю нотаріату – Людмилі Георгіївні Пашкевич. Вона була суворою, вимогливою, але завдяки їй я пройшла всіма вуличками нотаріату, вивчала та сприймала нотаріат як щось невід'ємне від себе. Я розуміла, що нотаріальна діяльність складна, але є дуже цікавою та корисною.

– А чому вирішили стати активістом професійного самоврядування?

– У мене є здібність спрацьовуватися з людьми, а нотаріуси – це також люди, які мають освіту, напрямок роботи, колективність і свою власну позицію. Доля визначила, що в технікумі мене обрали проформом відділення правознавства. В університеті група мені довірила право бути старостою групи.

І от нотаріат... Я звичайний нотаріус зі звичайними бажаннями вчиняти нотаріальні дії, без амбіцій і без «проштовхування» себе як лідера.

В своєму рідному Білоцерківському осередку я завжди намагалася створити колектив. Це і культмасові заходи, і різноманітні зустрічі, допомога колегам професійною консультацією та просто життєвою порадою.

Мабуть, такі дії оцінюються зі сторони, тому коли мені запропонували подати свою кандидатуру на посаду голови відділення Но-

таріальної палати України в Київській області, я погодилася. Але зовсім не розраховувала на те, що на той час 317 нотаріусів нашої області оберуть саме мене.

В перші дні я плакала і панікувала, хвилюючись, що я буду робити, адже розуміла, яка відповідальна місія на мені очікує.

Нотаріуси Київської області – єдина сім'я!

Але мій попередник, Валентина Василівна Шепітко, сказала: «Витри сльози і носа та працюй!».

Нотаріуси Київської області не тільки дуже згуртована та дружна команда, а ми в першу чергу – єдина сім'я! Якщо трапляється якась неприємність у одного із нотаріусів – його очікує підтримка колег, єдина допомога, єдиний підхід співчуття. Якщо спортивний захід – то це єдина сила, запал, енергія. Якщо відпочинок – то це єдина команда позитиву, сміху і пісень.

Мабуть, в нашому житті завжди в пріоритеті – бути людиною. Я завжди намагаюся прийняти ту чи іншу ситуацію як звичайна людина, а потім вже як керівник, і нотаріуси це відчувають, адже вони також звичайні люди.

Пам'ятаю свій перший виступ на позачергових зборах: страх в очах, в голові пустота, слово боюсь сказати, але я пересилила себе, «взяла в руки» і виступила. Збори пройшли успішно. Валентина Василівна дала декілька зауважень, які мені допомогли. Так почалася моя друга робота – як голови відділення НПУ в Київській області.

– Якщо поспостерігати за активністю вашого відділення,

справді складається враження, що нотаріуси Київщини – дуже згуртована та дружна команда. Як Вам вдалося об'єднати навколо себе осередок енергійних, небайдужих активістів?

– А в Київській області всі небайдужі і активні! Коли спілкуєшся окремо з нотаріусом, то розумієш, що у кожного треба чомусь навчитись, з когось брати приклад, а когось брати в команду, в правління.

Активісти нашого відділення – це віртуози нотаріату як науки та як професії.

Наша область намагається брати участь у всіх заходах, які організуються Нотаріальною палатою України. Багато нотаріусів з Київської області активно працюють у різноманітних робочих групах, комісіях, є представниками нотаріату України на міжнародних заходах. Мені є ким пишатися!

Не можу не відзначити Аліну Анатоліївну Гамзатову – приватного нотаріуса Броварського районного нотаріального округу, яка в цьому році представила Україну на 29-му Міжнародному конгресі нотаріату, що пройшов у Індонезії. Це надзвичайний здобуток для Київської області! Хотілось би відмітити теплим словом кожного, але, на жаль, сторінок в цьому журналі не вистачить.

– Які головні завдання ставите собі як голові відділення Нотаріальної палати України в Київській області?

– Проведення навчальних семінарів з підвищення кваліфікації. Кожен нотаріус повинен з впевненістю застосовувати будь-яку норму законодавства, а не працювати «методом тика».

У нотаріаті не повинно бути такого виразу, як «два нотаріуси – три думки». Кожен з нас повинен професійно і грамотно, а головне, спокійно вчиняти нотаріальні дії.

Також хочеться проводити більше культурних, спортивних заходів. Організувати поїздки з дружніми візитами до колег інших держав. Займатися благодій-

ною діяльністю. А ще я мрію створити соціальний фонд допомоги нотаріусам на рівні області.

– Що повинен знати про НПУ кожен нотаріус?

По-перше – це Статут Нотаріальної палати України. По-друге – Кодекс професійної етики. По-третє (болоuche питання) – сплата членських внесків. Якщо ти є членом Нотаріальної палати України – зобов'язаний платити внески! По-четверте (і це дуже важливо!), розуміти, що НПУ – надійна опора, підтримка та захист. Нотаріуси можуть довіряти президенту НПУ, голові свого відділення, комісіям та робочим групам. І саме це забезпечує єдність нотаріальної спільноти України.

– Ви обмінюєтеся досвідом з іншими головами відділень НПУ? Що могли би порадити колегам для найкращого налаштування комунікації із нотаріусами?

– Перше, на що б хотіла звернути увагу, – на спілкування і взаєморозуміння. Завжди повинна бути посмішка і привітність. Уміти вислухати, подумати, проаналізувати – і тільки потім дати пораду або зробити висновок. Завжди дослухатися і зрозуміти кожного нотаріуса.

Влітку цього року в рамках проекту Нотаріальної палати України я об'їздила майже всі райони Київської області. Моєю метою було тільки особисте, живе спілкування. Тоді я зрозуміла, наскільки всі ці поважні люди стали мені простішими, ріднішими й ближчими.

А взаєморозуміння це і є команда!

– Труднощі в роботі втомлюють чи надихають?

– Якщо маєте на увазі нотаріальну діяльність, то з гордістю можу сказати, що не було жодного дня, коли б я не хотіла йти на роботу. Я живу і захоплююсь нотаріатом. Завжди готова вивчати законодавство, порпатися в документах, приймати громадян та надавати консультації.

А якщо взяти роботу в Нотаріальній палаті України, то якраз вона мене надихає, дає віру в майбутнє нотаріату і впевненість, що ми як самоврядна організація доведемо свою важливість і словом, і ділом. Один тільки мітинг під стінами Кабміну був чого вартий!

– Як Ви вважаєте, хто має бути основним драйвером змін в нотаріаті – самі нотаріуси, регулятор, влада?

– І нотаріуси, які є практиками; і регулятор, який повинен вірно і грамотно підходити до будь-яких змін, враховуючи думку практиків цієї сфери (але у поєднанні з іншими сферами законодавства); і влада, яка повинна очолювати та приймати ці зміни, – але тільки з урахуванням позиції нотаріусів, тому що саме нам ці зміни доносити до людей, працювати для людей і держави.

НПУ – надійна опора, підтримка та захист

– Зараз нотаріат отримав шанс на реальні позитивні новачії. На Вашу думку, що потрібно реформувати першочергово?

– Удосконалити та забезпечити роботу реєстрів. Запровадити єдиний нотаріат. Знизити податки для нотаріусів. Створити фонд соціального захисту нотаріусів. Зробити дієвою функцію боротьби з демпінгом і відкатами.

– Часто задумуєтеся про власну мотивацію в професії? За роки нотаріальної практики траплялися розчарування?

– Нотаріат завжди в моїй душі, і це головна мотивація. Звісно, у

нашій роботі може бути мотивацією красивий кабінет, фінансова частина, повага зі сторони клієнтів... Але цього ніколи не буде, якщо ти не «розчиняєшся» в цій професії.

За 26 років роботи у нотаріаті я жодного разу не пошкодувала, що обрала саме професію нотаріуса. Розчарування бувають тільки тоді, коли нас допікають зміни в законодавстві, які часто гальмують роботу нотаріуса, дають привід відвідувачам з недовірою відноситись до нас та й до самої професії. Тут, швидше, не розчарування, а образа.

– Каріно, Ваш чоловік також приватний нотаріус. Спільні професійні інтереси – це позитив для відчуття єдності, чи навпаки, заважає спокійному сімейному відпочинку?

– Хоч наші кабінети знаходяться в одному офісі, бувають такі дні, що ми всі вісім годин не бачимо один одного. Нас часто запитують: «Як це – працювати разом 16 років?», і я відповідаю – «Відмінно!». Робота нас об'єднує, часто мирить. Коли приїжджаєш в офіс, то все, що було вдома, залишається вдома, а на роботі треба спілкуватися і працювати.

У нас спільні робочі інтереси, обговорення змін до законодавства, підтримка і взаємоповага. Коли Анатолій почав свою нотаріальну діяльність, то попросив вибачення за те, що раніше не розумів, наскільки наша професія є виваженою та відповідальною.

Знову ж таки, що бути головою відділення, треба витратити масу сил, часу, енергії. І приємно, що чоловік завжди з розумінням ставиться до цього.

– Як вважаєте, чому досить багато «династій нотаріусів» та ситуацій, коли декілька членів родини працюють разом в нотаріальних конторах?

– Династії нотаріусів – це не просто династії, це невід'ємна частинка тебе і твоїх рідних. Коли

твої діти зростають у нотаріальній конторі, постійно дослухаються до суперечок або дискусій мами чи тата, в родині все крутиться навколо нашої професії, – тоді обов'язково хтось із членів сім'ї продовжить нотаріальну діяльність. Але, знову ж таки, без любові до професії стати нотаріусом неможливо.

Моя старша донька закінчила Харківську юридичну академію, але категорично відмовилась продовжувати традицію нотаріату в нашій сім'ї, обрала іншу професію, тому що бачила, скільки я віддаю часу роботі. Чесно кажучи, я дещо шкодую про це її рішення, але наші діти мають право власного вибору.

– Ви отримали юридичну освіту в педагогічному університеті. Чи відображається це у Вашій нотаріальній практиці? Наприклад, професійно навчаєте помічників, вмiєте роз'яснити певні питання колегам? Чи задумувалися колись про можливість читати лекції для студентів?

– Я дуже мріяла навчатися в Харківській юридичній академії,

але доля склалась так, що спеціальність «Правознавство» я отримала в Харківському педагогічному університеті ім. Г.С. Сковороди. На той час свого юридичного корпусу університет ще не мав, і ми дуже часто ходили на лекції саме в юракадемію, там же здавали екзамени, відвідували бібліотеку. У своєму навчанні головний акцент я робила все ж на юриспруденцію.

Вважаю, що протягом всього свого життя людина і учнем, і учителем. На мою думку, я й досі навчаюсь, вивчаю новації технологічного прогресу, законодавства, професії, вчуся бути кращим керівником, а особливо – бути хорошою мамою та дружиною.

Що стосується помічників у нотаріальній практиці, намагаюся з ними мати дружні стосунки, але й тримати субординацію.

Якщо хтось із колег звертається за допомогою, то я ніколи не відмовлю, завжди намагаюся допомогти консультацією, словом чи ділом. Не скажу, що все ідеально, але я вдосконалююся.

А читати лекції – це не моє, я не науковець, а практик, виклада-

ти ж повинні ті, хто має наукову ступінь, є гарним оратором та визначив у житті свій напрямок як викладача.

– Нотаріуси часто скаржаться на те, що знайти гідного помічника досить важко. Поділіться секретом – як Ви обираєте помічників, чи довго вдається разом працювати, чи стають вони потім нотаріусами?

– Достойного помічника неможливо «знайти», він же не в магазині продається. Його треба виростити, дати частинку себе, виплекати і відчувати його підтримку.

Бувають випадки, коли через життєві обставини працівник змінює місце проживання – і можна його сміливо порадити іншим колегам. У мене теж були такі випадки, слова подяки чую кожного разу при зустрічі з цими нотаріусами. Це вдвічі приємніше!

У нас постійно жіночий колектив, вже десятох відправили у декретні відпустки. Деякі з них повернулися і працюють з нами далі. До речі, Анечка Вовк, яка є

методистом в нашому відділенні, теж повернулася з декретної відпустки і прийшла на дану посаду. Хоча у неї і немає юридичної освіти, але без нотаріату і наших рідних нотаріусів Київщини вона вже себе не уявляє.

Коли обираю працівника в нотаріальну контору, то головними критеріями ставлю – людяність, ввічливість, грамотність, бажання навчатись та працювати, а не «відбувати» час на робочому місці.

У мене найчудовіший і найкращий колектив!

– Ваша енергійність завжди вражає – робота, самоврядування, спорт, родина... Які ще хобі допомагають жити на повну?

– Енергія – сила життя, а наше життя дуже коротке...

Я не люблю впадати у відчай, намагаюся дивитися на ситуацію

Нотаріат завжди в моїй душі, і це головна мотивація

тільки з позитивної сторони, скористатися кожною хвилиною свого життєвого часу. Мені 50, а я відчуваю себе на 25! Якщо людина бажає відчувати себе молодою та енергійною, то вона зробить все, щоб сааме так і було. Так і є, я намагаюся охопити все – роботу, самоврядування, спорт, родину, вивчення англійської мови, подорожі Україною.

А от що я не завжди встигаю, так це приготувати їсти. Добре, що я маю такого чудового чоловіка, і готує він! *(посміхається – ред.)*

– Не можу відзначити Вашу любов до красивих суконь. Це спосіб виразити власну особистість, яскравість, на протигагу стереотипу про «нудний нотаріат»?

– А хто називає нотаріат нудним? За 26 років роботи в нотаріаті я б не сказала, що він «нудний».

По-перше – закони! Зміни в законодавстві ніколи не давали нотаріусам нудьгувати. По-друге, хто працює в нотаріаті? Висококваліфіковані юристи, розумні люди, зі своїми амбіціями, харизмою та своїм сприйняттям життя. Ми уміємо працювати, уміємо весело відпочивати, уміємо висловити свою думку і вислухати чийось. Тому вважаю, що часи «нудного нотаріату» були ще при Радянському Союзі.

А зараз нехай на нас всі рівняються, ми того варті!

Любов до красивих суконь – це не тільки спосіб виразити власну особистість. Це любов і повага до самої себе. Це приклад того, що в будь-якому віці жінка, одягаючи гарну сукню, хоче почувати себе красивою і жіночною. І зовсім не головне, яка у тебе сукня, – головне, яка людина в ній.

Ой, і не так багато у мене тих красивих суконь! *(сміється – ред.)*

– Поділіться Вашими особистими та професійними мріями.

– Їх ще так багато...

Але я молю Бога, щоб було здоров'я, а все інше – це тільки бажання досягти омріяного.

Звісно, як звичайній людині, хочеться миру в нашій державі, стабільності у законодавстві, процвітання нашій професії!

Бесіду вела Юлія Шешуряк

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ НОТАРІУСА

Читає: **Олександр Красногор, приватний нотаріус Чернігівського міського нотаріального округу**

Книга: **Мирослав Дочинець, «Многії літа, благії літа»**

Олександр Красногор (справа) з автором книги

Книга лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка, письменника і журналіста Мирослава Дочинця «Многії літа, благії літа. Заповіді 104-річного Андрія Ворона – як жити довго в здоров'ї, щасті і радості» особливо шанована мною. Як стверджував автор, це «книжка, що передається з рук в руки», бо містить поради – рецепти, своєрідні заповіді карпатського мудреця для читачів будь-якого віку як на сьогодні, так і на перспективу. Цю книгу справді можна перечитувати будь-де і будь-коли – в дорозі, на відпочинку, в обідню перерву. У хвилини радощів та смутку, роздумів та спогадів, перед важливим вибором. Книга невелика за обсягом, але дуже глибока за змістом, адже в ній зібрані вивірені часом концентровані, безцінні знання мудреця.

«Навчися бачити довкола все живе і радіти йому – бадилліні, дереву, птаці, тварині, землі, небу. Вдивляйся в них добрими очима і з уважним серцем – і відкриються тобі такі знання, які не знайдеш у книгах. І побачиш у них себе – упокореного і оновленого», – ось мотивація вийти за поріг кабінету.

Дієтологія, валеологія, соціальна психологія, людинознавство і власний досвід старця гармонійно поєдналися в єдину систему буття та духовного світу. Читаєш – і ніби п'єш цілющу воду із життєдайного джерела знань: «До людей будь рівно добрий і уважний.

Кожен з них, навіть найпустіший, чогось навчить. Не роби з людей собі ні ворогів, ні друзів. І тоді не матимеш з ними клопоту»; «Дослухайся свого серця – і тобі відкриється те, для чого тебе «покликано», в чому міра твого призначення. Може, ти прислужишся одній людині, може – родині, може – світові, а може – Богу».

Мудрець відкриває секрети «7 благ», «7 головних речей, яких треба навчитися», «7 заповітних страв» і «7 заповітних рідин». У нинішні непрості часи дуже слушний заповіт – зробити «за день хоча б одне добре діло для родини (для дому). Одне – для своєї душі. І одне (обов'язково) – для когось. Якщо не в силах ділом, то роби це хоча б добрим, нелукавим словом, посмішкою. І так щодня. По одній, по кілька зернин. І вони заколоються в душі врожаєм радості».

Зрозумілі й прості, часом навіть наївні поради на всі випадки людського буття: щоб бути справжнім, щасливим, здоровим і робити справу, що не є тягарем. Бути сміливим у діях, у виборі, навчитися «мистецтву маленьких кроків» та вмінню підніматися вгору.

«Якщо треба робити вибір, не бійся – роби. Навіть якщо дуже складний вибір. Знай, що вибір ніколи не буває абсолютно вірним. Але вибирати належить. І це буде твій вибір, яким би він не був. І в цьому теж твоя сила. У нас завжди є вибір».

Прочитали цікаву художню книгу? Надсилайте свої відгуки на адресу press@pri.org.ua

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЗБЕРІГАННЯ Таємниці Київського державного нотаріального архіву

Київський державний нотаріальний архів (КДНА) знаходиться у м. Київ за адресою пр-т Повітрофлотський, 76-Г. Держархів – надважливий об’єкт юстиції, адже сюди передаються всі справи державних нотаріальних контор та приватних нотаріусів у разі припинення нотаріальної діяльності. У столиці працюють 15 держнотконтор та близько 1500 приватних нотаріусів, тому навантаження на КДНА колосальне. Редакція журналу «Нотаріат України» завітала до Київського держнотархіву, поспілкувалася з його працівниками та переконалася, що наразі він є комфортним та надійним місцем для зберігання документів. Нам пощастило потрапити у приміщення, закриті від пересічних відвідувачів, доторкнутися до старовинних документів та дізнатися таємниці роботи КДНА.

ФАКТИ ТА ЦИФРИ

23 роки працює КДНА, який було створено 21 лютого 1996 року.

80 років — вік найстарішого документу, який зберігається у КДНА, — це Реєстр Першої державної нотаріальної контори за 1939 рік.

Близько **85 000** томів справ знаходиться на зберіганні у КДНА.

Справи майже **400** приватних нотаріусів та документи всіх державних нотаріальних контор за окремі роки знаходяться на зберіганні у КДНА.

Близько **400** дублікатів видано КДНА за неповний 2019 рік (для порівняння: в минулих роках видалося близько 100 за рік).

Рекорд КДНА: за один день **52-м** нотаріусам погодили фондів описи.

ЛІДІЯ ГУЛЬ: «Працюємо активно та злагоджено!»

На посаді завідувача Київського державного нотаріального архіву з 12 листопада 2018 працює Лідія Гуль, за плечима якої десять років досвіду роботи державним нотаріусом Шостої Київської державної нотаріальної контори. Лідія зразково виконує свої посадові обов'язки та має беззаперечний авторитет серед нотаріусів, адже змогла успішно налагодити роботу КДНА.

– Лідіє, як розпочинається робочий день у Київському державному нотаріальному архіві?

– Кожного ранку ми майже усім колективом зустрічаємось по дорозі на роботу, п'ємо каву та спілкуємося про особисте. А на роботі відразу «включаємось» в робочий процес.

Обов'язки між консультантами, діловодами та архіваріусами чітко розподілені, кожен має свій об'єм роботи, за який він відповідає, і я завжди знаю, «з кого спитати». У кожного є день, коли він веде прийом громадян. Працюємо активно та злагоджено!

– Як часто до архіву звертаються відвідувачі? Чи доводиться Вам особисто з ними спілкуватися? В цьому контексті, мабуть, допомагає Ваш досвід роботи в держнотконторі?

– Прийом громадян у нас ведеться щодня. Для приватних нотаріусів виділено три дні на тиждень, але ми завжди з радістю приймаємо в будь-який день.

Майже з кожним громадянином та нотаріусом я спілкуюсь особисто. Досвід роботи в державній конторі мені, звичайно, допомагає, адже у нотаріусів дуже багато питань виникає по спадкових справах.

– Які проблеми виникають в роботі архіву?

– На сьогоднішній день, як на мене, основною проблемою в Київському державному нотаріальному архіві є брак вільного місця.

Ми по максимуму звільнили кабінети, де розставили стелажі, також відсортували документи, які підлягають знищенню згідно з термінами зберігання, але вільного місця все одно залишилось приблизно 20% від усієї площі.

Окрім цього, проблемних питань немає, Головне територіальне управління юстиції забезпечує нас всім необхідним. Наприклад, наприкінці минулого року в архіві встановлено термінал для зручності оплати послуг.

– Розкажіть, як відбувається утилізація архівних документів?

– На практиці все відбувається так: нотаріус відсортовує все те, що можна знищити відповідно до номенклатури справ, яка ведеться приватним нотаріусом або державною нотаріальною конторою. Після цього складає відповідний акт з номером і датою.

Ми оглядаємо всі документи і надаємо відповідну Інформаційну довідку про огляд документів. Далі готуємо протокол для розгляду Експертною комісією

Сини Лідії Гуль цікавляться роботою архіву

ГТУЮ у м. Києві і чекаємо, поки цей протокол буде підписаний головою, секретарем, погоджений всіма членами комісії і затверджений начальником ГТУЮ.

Після вирішення всіх «паперових питань» у нотаріуса є можливість двома способами утилізувати свої документи. Він або здає їх на переробку за прийнятно-здавальною накладною, або знищує шляхом спалення.

Можу сказати, що на практиці більше нотаріусів утилізують документи шляхом спалення. Адже, хоча й термін минув, в документах залишається інформація про осіб, які вчиняли ту чи іншу нотаріальну дію. Тому спалити – все ж надійніше.

– Часто надаєте нотаріусам рекомендації для роботи з архівом?

– Наші рекомендації носять більше консультативний характер. Я вже неодноразово читала лекції з питань правил ведення нотаріального діловодства та формування архівних справ та документів.

А консультації ми надаємо майже цілодобово. Мій мобільний номер телефону є у всіх і я намагаюсь завжди бути на зв'язку.

– А з відділенням НПУ в м. Києві співпрацюєте?

– Так, звичайно, НПУ завжди і в усьому поруч з нами. Відділення пропонує свою допомогу і підтримку. Спільними зусиллями відділення НПУ та ГТУЮ було створено електронний запис до нотаріального архіву, надано два комп'ютери для користування при формуванні нотаріусами фондів описів. Взагалі, нотаріуси міста Києва нам часто роблять приємні сюрпризи – то папір принесуть, то канцтовари. Хвилюються за нас.

На сьогоднішній день співпраця відділення НПУ та архіву – на найвищому рівні. Наталія Козаєва завжди з нами на зв'язку готова надати будь-яку допомогу. Ми, в свою чергу, намагаємось полегшити життя нотаріусів, консультуємо щодо правильності складання

фондових описів, заповнення номенклатур, підготовки документів до знищення, приймаємо на відповідальне зберігання документи нотаріусів, які припинили нотаріальну діяльність.

“ Запровадження електронного нотаріального архіву надзвичайно актуальне

– Яка Ваша думка про перспективи запровадження електронного нотаріального архіву в рамках Е-нотаріату?

– Звичайно, запровадження електронного нотаріального архіву надзвичайно актуальне.

Знаю одного нотаріуса, у якого всі його документи з першої нотаріальної дії зберігаються а електронному вигляді. Це зручно всім. І коли нам довелося видавати дублікат посвідченого цим нотаріусом договору на двадцяти п'яти аркушах, це врятувало нашого консультанта від набору всього документу вручну.

Але основне в електронному нотаріаті – це безпека і захист від кіберзлочинності.

– Лідіє, Ви стали переможцем конкурсу НПУ «Кращий нотаріус» 2019 року в номінації «Майбутнє нотаріату». На Вашу думку, яким є майбутнє нотаріату України?

– Так, я зайняла друге місце, і для мене це висока оцінка моєї роботи, оскільки на той час я лише десять місяців очолювала держнотархів.

Щодо перспектив реформування нотаріату України можу сказати, що підтримую ідею запровадження електронного нотаріату, але з обов'язковим одночасним створенням гіперпотужного механізму його захисту.

Також вважаю критично необхідним підняття заробітної плати для державних нотаріусів та консультантів, оскільки те навантаження, які ми отримуємо, оцінюється, на жаль, дуже дешево.

– Що би хотілося реалізувати для розвитку Київського держнотархіву?

– Мрію про нове приміщення із сучасним обладнанням та деякого розширення штатного розпису. Нашій команді лише один рік – все найкраще у нас ще попереду!

Спілкувалася Юлія Шешуряк
Фото: Павло Паригін

ВИКОНАВЧИЙ ДИРЕКТОР НПУ ЗОЯ ДОЛГОВА:

«Отримую задоволення від того, що займаюся
улюбленою справою та очолюю колектив
професійних людей»

На посаді виконавчого директора Нотаріальної палати України Зоя Долгова працює з 2015 року, вміло та мудро застосовуючи багатий досвід роботи в державному нотаріаті та Міністерстві юстиції. Берегиня Апарату НПУ, відмінний фахівець, взірець справедливості та виваженості, людина тверезої думки, доброї душі та чуйного серця, справжня леді, а також друг, що може підтримати в скрутну хвилину, – так відгукуються про Зою Михайлівну підлеглі. У інтерв'ю журналу «Нотаріат України» Зоя Долгова розповіла про особливості діяльності Апарату НПУ, важливість мотивації в роботі та спільну мету – успішний розвиток професійного самоврядування й нотаріату.

— Минає 2019 рік, який став для нотаріату України визначальним, багатим на безпрецедентні події. Обличчя тих, хто були на передовій, усім відомі, але варто сказати і про внесок у спільну справу, який здійснює Апарат НПУ. Зоя Михайлівно, чи розуміють нотаріуси, який об'єм роботи виконується у кабінетах офісу Палати?

— Насамперед, хотілось би зазначити, що будь-яка організація не буде працювати ефективно, якщо у ній немає координації дій, чіткого розподілу обов'язків та контролю за їх виконанням.

З огляду на мету та специфіку діяльності НПУ, Статутом передбачено існування виконавчого органу — Апарату НПУ, на який покладаються функції організаційного, інформаційного, аналітично — методичного, матеріально-технічного забезпечення діяльності НПУ, її відділень та комісій НПУ.

Час підтвердив доцільність його створення — як важливої складової діяльності НПУ.

На сьогодні розгляд звернень, конструктивна підготовка документів правового характеру, які надходять на виконання до НПУ, розроблення нормативно-правових актів та експертиза законопроектів, узагальнення нотаріальної практики, консультативно-методична робота, експертні висновки за зверненнями нотаріусів, робота «гарячої лінії», розвиток інформаційних зв'язків між НПУ, нотаріусами та іншими органами, підготовка періодичних видань щодо діяльності НПУ, прес-релізів, матеріалів для прес-конференцій, брифінгів, розвиток міжнародного співробітництва — ось далеко не повний перелік питань, виконан-

ня яких щоденно забезпечується працівниками Апарату НПУ.

На мій погляд, робота Апарату полягає у здатності забезпечити чітке бачення завтрашніх змін, вміння швидко мислити, вчасно реалізовувати задумане, сумлінно виконувати свої обов'язки та удосконалюватися.

Розуміючи, що НПУ має бути перспективною, запоруку ефективності у роботі Апарату я вбачаю також у тісній співпраці з відділеннями та комісіями Палати.

Можу з упевненістю сказати, що сьогодні така комунікація є. Жоден захід чи проект, який має бути виконаний самоврядуванням, не проходить без участі працівників Апарату.

Звичайно, що колектив Апарату знаходиться у так званій «сірій зоні», оскільки безпосередньо ніяких рішень від імені НПУ не приймає. Вся робота колективу коригується з урахуванням тих рішень і завдань, курс на реалізацію яких взяло керівництво НПУ. Тому вважається, що колектив робить непомітну роботу. Але це тільки на перший погляд.

За рік, що минає, Апарат підтвердив свою здатність працювати як єдиний злагоджений механізм, незважаючи на труднощі, які мали місце. І мені приємно, що кожен співробітник своєю копійкою працею та відповідальним ставленням до роботи вкладає свої знання, вміння та досвід у загальну справу розвитку професійного самоврядування.

Тому не варто недооцінювати роботу виконавчого органу. Як показує час, результати компетентної роботи НПУ є досить вагомі, як для професійного самоврядування, так і для кожного члена НПУ.

Зрештою, для людини дуже важливо вірити, що вона робить цінний внесок у справу та що її праця має корисні результати.

— За яким принципом зараз сформована структура Апарату, чи повністю забезпечені організаційні потреби?

— Структура Апарату НПУ та потреба в кадрах визначається з урахуванням особливостей професійного самоврядування нотаріусів, обсягу робіт та завдань, які стоять перед Палатою.

це в ній та якісно виконувати закріплені функціональні обов'язки.

Не секрет, що успішна діяльність НПУ багато в чому визначається правильним добром кадрів. Як правило, добір працівників на посади в Апарат здійснюється з урахуванням таких обов'язкових вимог, як: наявність вищої освіти по напрямку роботи (переважно юридичної), вміння аналітично мислити, працювати в команді, а також самостійно використовувати свої знання на практиці, бажання розвиватися в особистісному та професійному плані. Заключним етапом завжди є співбесіда, де, зокрема, звертається увага на мотивацію кандидата на посаду.

Зараз структура Апарату включає шість структурних підрозділів, на посадах в яких працює 16 осіб. Окрім того, маємо значну кількість вакантних посад, заповнення яких я вважаю вкрай необхідним. Звичайно, цього недостатньо, аби ідеально відповісти стратегії НПУ та забезпечувати оперативну взаємодію НПУ із зовнішнім середовищем в сучасних умовах. Тому цілком природним є той факт, що структура Апарату та штатна чисельність час від часу переглядається Радою НПУ задля вдосконалення та відповідності цілям діяльності НПУ.

“

Апарат НПУ підтвердив свою здатність працювати як єдиний злагоджений механізм

Тому формування організаційної структури Апарату здійснюється відповідно до потреб поточної діяльності НПУ, необхідності забезпечення виконання статутних завдань і рішень органів професійного самоврядування, з урахуванням наявності достатнього фінансування.

При вирішенні цього питання ми завжди прагнемо до простоти. Це дає нам змогу закріпити таку структуру Апарату, яка б дозволяла працівникові розуміти своє міс-

— **Як проходить робочий день виконавчого директора Нотаріальної палати України?**

— Мій робочий день, зазвичай починається о 7:45 з огляду законодавства та новин в ЗМІ — за чашкою кави.

Оскільки я як виконавчий директор забезпечую виконання командою Апарату завдань, поставлених президентом НПУ та іншими керівними органами, важлива частина моїх повноважень — це організація роботи персоналу та комунікація в колективі. Тому обов'язково знаходжу час, щоб поспілкуватися зі співробітниками, з'ясувати, як вони налаштовані на робочий день, обговорити питання та доручення, які знаходяться на виконанні, з'ясувати, чи є певні проблеми, тобто дізнаюся всю важливу для роботи інформацію.

Така атмосфера, вважаю, сприяє ефективній діяльності Апарату та дозволяє організувати роботу протягом дня так, щоб, насамперед, забезпечити комфортне середовище, продуктивність персоналу та чітке виконання кожним своїх обов'язків.

Протягом дня відбувається звичний процес поточної роботи: проконтролювати своєчасність та правильність виконання завдань і доручень, а при необхідності — відкоригувати, підготувати проекти різних юридичних документів та рішень, зокрема внутрішніх,

обговорити питання фінансової та господарської діяльності, взяти участь у засіданнях Ради НПУ та комісіях (за дорученням президента) та багато іншої роботи, без якої діяльність НПУ неможлива.

Звичайно, бувають і термінові справи, які порушують звичний процес та потребують невідкладного вирішення. Але ми готові оперативно реагувати на будь-які несподіванки.

Мені подобається працювати з вмотивованими людьми, які прагнуть самореалізуватися

— **Поділіться секретами — як Вам вдається ефективно організувати роботу Апарату НПУ? Певно, доводиться поєднувати здібності організатора, аналітика, діловода, медіатора, психолога?**

— Особливих рецептів у мене немає. Взагалі, мені подобається працювати з вмотивованими людьми, які прагнуть самореалізуватися.

На посаді виконавчого директора НПУ я перебуваю з 2015 року, і за цей час доводилося працювати із спеціалістами різного рівня підготовки. Але реальність була такою, що ці люди звільнялися, оскільки рівень їх професійної компетенції не давав можливості належним чином виконувати поставлені завдання. Більше того, такі працівники не переймалися результатом своєї роботи.

Звичайно, що сьогодні в Апараті, як і в будь-якому трудовому колективі, працюють різні люди. Хтось на виду, хтось скромніший, проте роль кожного працівника є значимою і, безперечно, впливає на загальний результат роботи Апарату та його ефективність.

Вважаю, що наразі персонал Апарату за професійним принципом сформований вдало. Кожен працівник здатний виконувати поставлені завдання та чітко знає свою зону відповідальності. Це — велике досягнення.

На мою думку, успішне управління колективом залежить від багатьох факторів. Але серед основних, що відіграють важливу роль у моїй роботі, — це практичний досвід, який дає мені можливість швидко входити в проблему; організаторські якості, які надають змогу координувати роботу персоналу і здійснювати чіткий контроль; і, звичайно здатність бути психологом — знаходити спільну мову з людьми різного віку, з різними проблемами.

І, звичайно ж, без підтримки президента НПУ Володимира Марченка мені б не вдалося реалізувати свої здібності як керівника.

— **Завжди цікаві мотиви прийняття важливих рішень людьми. Що мотивувало Вас залишити нотаріальну практику та піти працювати в Мін'юст, а потім в НПУ?**

— Якщо вибір професії юриста у мене був абсолютно свідомий, то в нотаріат я прийшла випадково, в 1986 році. З того часу пройшло більше 30 років, за які мені довелося пройти всі щаблі кар'єрного росту: від посади державного но-

таріуса, завідувача Десятої київської державної нотаріальної контори — до заступника директора Департаменту нотаріату, державної реєстрації та банкрутства Міністерства юстиції України.

Звісно, що у кожного своя доля і свій життєвий шлях. Але погоджуся з наступним висловом: «Якщо вам здається, що прийшов час щось змінити, — вам не здається».

У якийсь момент я відчула необхідність щось змінити у своєму житті: чи продовжувати нотаріальну практику, чи змінити напрямок своєї роботи, але залишитися у тісному зв'язку з нотаріатом. І коли у 2008 році Міністерством юстиції було започатковано проведення реформи нотаріату, я прийняла пропозицію пройти конкурс на посаду головного спеціаліста, тоді ще в Департамент нотаріату та адвокатських об'єднань.

Мотивація була дуже проста. Це — професійне самовдосконалення і самореалізація. На той час у мене було багато енергії та велике бажання використовувати практичний досвід в нотаріаті, але в іншому просторі.

Після звільнення у 2014 році з Мін'юсту я не знала, що мене очікує попереду, жодних планів для себе не будувала... Але життя завжди вносить свої корективи. Так склалися обставини, що уже в лютому 2015 року Рада НПУ затвердила мою кандидатуру на посаду виконавчого директора.

Таким чином я повернулася в нотаріат, і це повернення для мене є прийнятним і значимим.

Сьогодні я отримую задоволення від того, що займаюся улюбленою справою, очолюю колектив професійних людей, а мій досвід є корисним для оточуючих.

— В Міністерстві Ви побудували успішну кар'єру та здобули колосальний досвід. Чи хотіли би працювати в нинішньому Мін'юсті? Можливо, отримували такі пропозиції?

— Дотримуюсь правила, що в житті дуже важливо знайти своє призначення і зробити правильний вибір.

Пропозиція повернутися в профільний Департамент була у 2016 році. Але повертатися до Мін'юсту не планую.

Мені приносить задоволення робота в Нотаріальній палаті. Тут маю свободу мислення, можливість самовдосконалюватися, знаходитися у тісному зв'язку з нотаріусами, знати проблеми і шукати ефективні шляхи їх вирішення, тобто, як кажуть, «бути в темі».

Без пафосу скажу, що сьогодні всі ланки професійного самоврядування взаємодіють і працюють на один спільний результат — розвиток нотаріату.

— Вже майже чотири роки Ви працюєте поряд із президентом НПУ Володимиром Марченком. Як можете охарактеризувати його стиль керівництва, які особливості його характеру Вам імпонують?

— Моя діяльність як виконавчого директора підзвітна президенту НПУ. Звичайно, що нам доводиться щоденно вирішувати нагальні питання поточної роботи Апарату та професійного самоврядування в цілому.

Володимир Миколайович, передусім, це стратег, адже чітко бачить майбутні перспективи; це керівник, який поєднує в собі вимогливість і демократичність. Йому

подобається швидка реакція на ті виклики, які висуває сьогодні, креативне мислення та свіжі ідеї у підходах до вирішення проблеми.

Можливо, наші погляди не завжди співпадають, але ми вміємо чути один одного. І тому важливим для мене у цих взаєминах є дотримання субординації, довіра та вміння балансувати свій емоційний стан. Переконана, що це та «золота середина», яка дає нам змогу довгий час працювати разом.

Можу тільки подякувати за розуміння.

— Як часто доводиться контактувати з членами Ради? Порозуміння виникає завжди чи шлях до пошуку компромісу не простий? Адже усі є поважними людьми з власним досвідом та баченням.

— На сьогодні розв'язання тих чи інших завдань поза спілкування з членами Ради НПУ неможливе. Мені завжди імпонували люди, які завдяки власному креативу та ініціативі здатні розвивати нотаріат. Такими є всі, без винятку, члени Ради НПУ, — високопрофе-

сійні та кращі з кращих, які обиралися колективами нотаріусів.

Можу сказати, що багаторічний досвід дозволяє мені знаходити порозуміння у будь-яких питаннях. Не пам'ятаю випадків, щоб в процесі обговорення ми не приймали компромісного рішення або не знаходили того чи іншого способу вирішення проблеми.

— Які підсумки року, що ми нає, — як загалом у нотаріаті, так і в роботі Апарату НПУ, та що заплановано на новий 2020-й?

— Загалом цей рік став для нотаріату плідним і насиченим, оскільки постали нові виклики та завдання, з якими професійне самоврядування з гідністю впоралося, здолавши всі перепони і випробування.

Не буду зараз детально звітувати в цілому про роботу Апарату НПУ, але відзначу, що його персонал завжди займав активну позицію у розв'язанні будь-яких питань життєдіяльності НПУ.

Пріоритетними у роботі Апарату були питання інформаційно-методичного забезпечення нотаріусів. Наразі ведеться активна робота над низкою дуже важливих документів, пов'язаних з реформуванням нотаріату.

Очевидним є і те, що наступного року ця робота буде продовжуватися. Важливою для нас залишається співпраця з Радою НПУ, комісіями та робочими групами. Покладаємо великі сподівання на ефективну роботу в цьому напрямку.

Розуміючи велику відповідальність, що покладається на Апарат, який все-таки залишається виконавцем волі нотаріальної спільноти, чимало зусиль буде спрямовано на удосконалення його роботи.

Закінчення року — це не тільки час для підведення підсумків нашої роботи і планування на майбутнє, але й можливість привітати усіх нотаріусів, їх близьких людей із прийдешнім Новим 2020-м роком!

Бажаю міцного здоров'я і процвітання на професійній ниві!

Спілкувалася Юлія Шешуряк
Фото: Павло Паригін

РОБОЧІ МОМЕНТИ

Протягом 2019 року відбулося 14 засідань Ради Нотаріальної палати України – 7 у офісі НПУ та 7 дистанційно.

29 січня 2019 року. Затверджено кошторис доходів і видатків НПУ та її відділень на 2019 рік, План основних заходів НПУ.

5 березня 2019 року. Після обговорення результатів акції протесту нотаріусів визначено подальшу стратегію та зроблено публічну заяву: НПУ вкотре закликала Мін'юст до конструктивного діалогу.

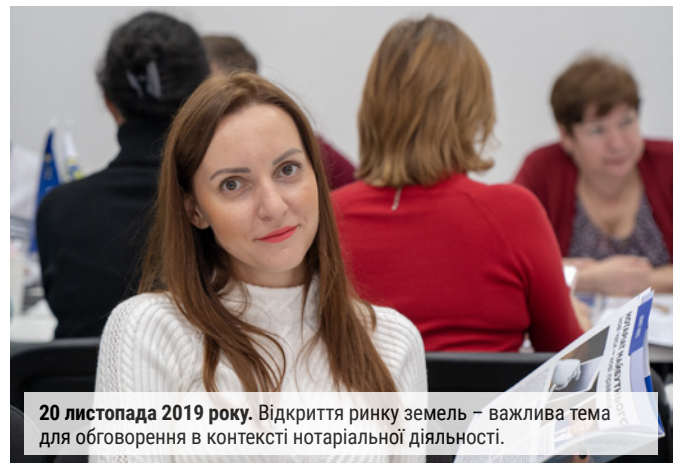
1 жовтня 2019 року. На порядку денному – новели Правил ведення нотаріального діловодства та необхідність ліквідації заборгованості нотаріусів із членських внесків.

20 листопада 2019 року. Напрямки реформування: єдиний нотаріат, запровадження Е-нотаріату та перехід до саморегулювання.

16 травня 2019 року. Засідання відбулося у святковій атмосфері Дня вишиванки. Одне із рішень – проведення Ukrainian Notary Games.

20 листопада 2019 року. Відкриття ринку земель – важлива тема для обговорення в контексті нотаріальної діяльності.

2 липня 2019 року. Затверджено Стратегічний план НПУ щодо припинення рейдерства у сфері державної реєстрації.

11 грудня 2019 року. Затверджено кошторис та завдання НПУ на 2020 рік.

Неправомірне втручання у професійну діяльність нотаріусів: судова справа

Діяльність правоохоронних органів та суду має бути спрямована на забезпечення правопорядку й законності у суспільстві на основі принципу верховенства права.

Законодавством передбачена процедура звернення правоохоронних органів до нотаріусів в рамках здійснення покладених на них функцій.

Найчастіше це пов'язано з необхідністю отримання тимчасового доступу до документів, які знаходяться в нотаріальному архіві. Така процедура здійснюється в порядку, визначеному чинним кримінальним процесуальним законодавством на підставі ухвали слідчого судді в ході досудового розслідування або суду під час судового провадження.

Натомість в окремих випадках мають місце звернення слідчими до нотаріусів із вимогою надати документи стосовно окремих правочинів чи осіб, без наявності відповідної ухвали слідчого судді, суду. Такі дії здійснюються в супереч із положеннями чинного законодавства. Крім того, з процесуальної точки зору вони є мало ефективними, адже відповідно до ч. 1 ст. 86 КПК України доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому цим Кодексом. Тобто, отримані у нотаріусів документи із порушеннями законодавства не будуть вважатись допустимими доказами у кримінальному провадженні.

Також слід наголосити, що правоохоронні органи не уповноважені здійснювати контроль за професійною діяльністю нотаріусів. Однак існують випадки, коли вони

намагались здійснити зазначений контроль.

Зокрема така ситуація стала предметом судового спору в рамках провадження № 11-сс/803/1476/19 у справі № 195/613/18. Підставою для судового розгляду стала ухвала слідчого судді районного суду в Дніпропетровській області від 6 червня 2018 року, якою задоволено погоджене з прокурором клопотання слідчого про призначення перевірки діяльності нотаріуса.

Зазначеною ухвалою було надано дозвіл на проведення перевірки дотримання вимог законодавства України у сфері державної реєстрації прав при вчиненні окремих реєстраційних дій приватним нотаріусом.

Ця ухвала була оскаржена нотаріусом у зв'язку з тим, що істотно порушує вимоги кримінального процесуального закону. В обґрунтування вимог апеляційної скарги нотаріус зазначив, що положення КПК України, зокрема стаття 131 та Глави 20-21, не відносять до компетенції слідчого судді вирішення питання щодо надання дозволу на проведення перевірки дотримання вимог законодавства в сфері державної реєстрації прав та їх обтяжень. Так, ст. 132 КПК України не передбачає такого заходу забезпечення кримінального провадження, як призначення перевірки, не передбачено порядок розгляду такого клопотання та відсутні норми які б наділяли правом прокурора або слідчого на звернення з такими клопотаннями.

На думку нотаріуса, слідчий суддя, постановляючи оскаржену ухвалу, діяв з перевищенням наданих йому повноважень, що є істот-

Володимир Бірюков

Юрисконсульт
Нотаріальної палати України

ним порушенням кримінального процесуального закону, тому ухвала підлягає скасуванню, а в задоволенні клопотання слід відмовити.

Апеляційний суд розглянувши скаргу дійшов висновку, що доводи апеляційної скарги щодо відсутності повноважень слідчого та прокурора на звернення до слідчого судді з клопотаннями про призначення перевірок є обґрунтованими.

Зокрема Дніпровський апеляційний суд в ухвалі від 18 жовтня 2019 року зазначив, що в редакції, яка діяла до 15 липня 2015 року, КПК України передбачав такі повноваження в п. 6 ч. 2 ст. 36 і п. 4 ч. 2 ст. 40 КПК України. Однак пп. 12 п. 5 Розділу XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про прокуратуру» з переліку повноважень прокурора (у ст. 36 КПК України) і слідчого (у ст. 40 КПК України) це повноваження було виключено. Закон набрав чинності 15 липня 2015 року.

Таким чином, законодавець визначив, що з 15 липня 2015 року прокурор і слідчий не мають повноважень «призначити ревізії і перевірки».

Крім того, у тому ж пункті Закон України «Про прокуратуру» передбачив: «Недопустимими є також докази, що були отримані ...2) після початку кримінального провадження шляхом реалізації органами досудового розслідування чи прокуратури своїх повноважень, не передбачених цим Кодексом, для забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень».

Виходячи з цього, законодавець не тільки забрав у слідчого і прокурора повноваження «призначити ревізії та перевірки», але й встановив, що будь-які докази, отримані внаслідок такої «не передбаченої цим Кодексом» перевірки чи ревізії, є недопустимими.

За результатом судового розгляду апеляційна скарга приватного нотаріуса була задоволена, а оскаржувана ухвала про надання дозволу на проведення перевірки дотримання вимог законодавства України у сфері державної реєстрації прав скасована.

Суд постановив нову ухвалу, якою в задоволенні клопотання

слідчого, погоджене з прокурором про надання дозволу на проведення перевірки дотримання вимог законодавства України у сфері державної реєстрації прав у кримінальному провадженні відмовити.

Ухвала набрала законної сили з моменту її проголошення та оскарженню в касаційному порядку не підлягає.

Таким чином, в даному випадку нотаріусом було захищено свої

професійні права від неправомірного втручання з боку інституцій, які за межами своїх повноважень намагались втрутитись у діяльність нотаріуса.

При цьому, для захисту своїх прав нотаріусові знадобилось майже півроку. Залишається сподіватись, що даний прецедент слугуватиме запобіжником від подальших спроб неправомірного втручання у професійну діяльність нотаріусів.

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

НПУ завжди на захисті нотаріусів!

- ✓ Вимагають доступ до нотаріальних документів?
- ✓ Безпідставно заблокували реєстри?
- ✓ Вимагають хабар за перевірку?
- ✓ Надають підроблені документи?

Звертайтеся до НПУ:

☎ 044-230-72-75

✉ legal@npu.org.ua

ГАННА НІКОНОВА:

«Сучасний нотаріус – це висококласний професіонал із динамічним та креативним мисленням»

— Ано, розкажи про свій професійний шлях в нотаріаті. Які перші враження від самостійної роботи нотаріусом?

— Юлю, як ти знаєш, мій шлях до професії нотаріуса був тривалий, але захоплюючий, оскільки весь цей час я працювала у сфері нотаріату, завжди із задоволенням, незалежно від того, на якій посаді знаходилася. Можливо, на кожній моїй роботі мені щастило з керівництвом та колективом. Кожен з тих, з ким зводила мене доля на роботі, й зараз займає особливе місце в моєму житті. Хтось вчив мене, когось навчала я. Наша професія — це перманентні зміни в законодавстві, тому відбувається постійне навчання. Багато дівчат, з якими довелося попрацювати, стали моїми подружками.

Я вдячна усім своїм вчителям, з якими робила перші кроки. Називаю їх «гуру нотаріату», саме вони сформували моє ставлення до професії та віру в незламність нотаріальної спільноти, незалежно від подій та часу.

Зареєструвала свою приватну нотаріальну діяльність я цьогоріч, але в нотаріат прийшла ще у 2004 році. З того часу багато що змінилося в нашій професії... З'явилися нові нотаріальні дії, багато нових реєстрів, змінювалися нотаріальні бланки, незліченну кількість разів змінювалися правила вчинення нотаріальних дій, але для мене, перш за все, ці роки були роками професійного зростання, вдосконалення своїх знань, набуття нового досвіду. Це 15 років наполегливої праці на шляху до мрії!

Чи змінилося щось в моєму житті з того часу, коли я отримала заповітне реєстраційне посвідчення? Змінилося — зараз клієнти питають крім мого ім'я ще й по батькові (*посміхається — ред.*).

На сторінках журналу «Нотаріат України» ми розповідаємо зазвичай про досвідчених нотаріусів, які мають за плечима багато років нотаріальної практики. Але давайте подивимося на професію поглядом молодого нотаріуса, який лише нещодавно розпочав свою діяльність. Ганна Ніконова – приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, нотаріальну діяльність зареєструвала у 2019 році. Втім, має великий досвід роботи помічником нотаріуса, також працювала у відділі методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи Апарату Нотаріальної палати України. В ході дружньої та відвертої розмови Ганна розповіла, як готувалася до іспиту, який позитив бачить у роботі нотаріуса та як усвідомлює свою професійну місію.

— Відчуваєш плюси від роботи самозайнятою особою?

— Позитивним чинником самостійної зайнятості є можливість планування на свій розсуд свого робочого графіку та часу відпочинку. Тільки зараз мені вдається зробити собі відпустку більше, ніж 24 дні на рік, оскільки з сім'єю ми багато подорожуємо. Саме з подорожей я черпаю безліч емоцій, які дають мені наснагу, натхнення та душевний підйом. Зізнаюся ще, що я дуже люблю вранці довше поспати, це моя слабкість, але дозволити її собі я змогла тільки тоді, коли почала працювати самостійно.

Звичайно, варто згадати і про те, як важливо жінці, незалежно від життєвих обставин, бути фінансово самостійною, самодостатньою, реалізованою. Наша професія відкриває для кожної жінки безліч безмежних перспектив і можливостей для безперервного зростання особистості.

Взагалі, коли починаєш самостійну нотаріальну діяльність, ти переосмислюєш весь набутий досвід та розумієш, що з цієї миті саме ти несеш колосальну моральну відповідальність не тільки за себе, свій офіс та помічника, але й за імідж професії нотаріуса в цілому. Усвідомлюєш, що саме від твоєї здатності чесно та сумлінно виконувати свої обов'язки залежить індекс довіри та поваги до кожного нотаріуса в країні.

— Сертифікацію робочого місця проходила довго? Як відомо, з цим часто виникають затримки.

— Коли я нарешті здала кваліфікаційний іспит та отримала свідоцтво, то була впевнена, що всі труднощі вже позаду. Але як же я помилялася! Все тільки починалося.

Столичне управління юстиції, напевно, не мало можливості в строк зареєструвати приватну нотаріальну діяльність великої кількості молодих нотаріусів (в той рік іспит склало більше 200 претендентів). Навіть досконале знання та виконання усіх вимог, що пред'являлися до робочого місця (контори) приватного нотаріуса,

та були необхідні для сертифікації, а також реєстрації приватної нотаріальної діяльності, не змогли створити дива.

Офіс нотаріуса — гармонійний простір, в якому сконцентрована лише позитивна енергія

— Яким чином ти оформлювала інтер'єр офісу, на що звертала увагу, щоб в ньому було комфортно?

— Кожного дня ми проводимо в офісі 60% свого часу. Тому важливо, щоб перебування на роботі приносило задоволення. В моєму уявленні робоче місце нотаріуса — це не тільки світлий, просторий офіс з комфортними меблями, кавомашиною та живими квітами. Це, перш за все, гармонійний простір, в якому сконцентрована лише позитивна енергія, що день за днем буде поліпшувати життя. Саме такий офіс я намагалася відтворити. Офіс, де завжди панує тишина, доброзичлива атмосфера, а кожен клієнт відчуває себе особливим.

— Розкажи про свій власний досвід роботи помічником нотаріуса — як здобувався досвід, що було найцікавіше, а що найважче?

— Починала працювати я в моєму рідному місті Харкові. Тоді мене, зовсім недосвідчену, взяла до себе в нотаріальну контору приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Жанна Олександрівна Сульженко. Це Нотаріус з великої літери, справжній професіонал своєї справи та вмільний керівник. Вона підкорила мене своєю принциповою, безпекаційною та завжди обґрунтованою позицією з будь-якого надскладного правового питання. Саме цей нотаріус навчила мене усім премудростям безспірного нотаріального процесу. Дуже вдячна їй за відкриті переді мною двері у світ нотаріату.

Мені довелося попрацювати помічником ще з багатьма нотаріусами Харкова та Києва, всі вони дуже різні, але кожен з цих досвідчених нотаріусів був для мене прикладом.

— Чому ти обрала нотаріат — так склалися обставини чи це був свідомий вибір?

— Це, швидше, випадковість. Пам'ятаю, що вирішила йти на роботу в юридичний відділ податкової інспекції, вже познайомилася з колективом, подала документи та чекала іспиту на державну службу. В цей період одна знайома запропонувала сходити до нотаріуса

на співбесіду. Я погодилася та до сих пір ні про що не шкодую.

— А що дав тобі досвід роботи в Апараті Нотаріальної палати України?

— Робота в Апараті НПУ — це окрема, насичена подіями, новими знайомствами, дуже позитивна сторінка мого життя. Я відкрила для себе нотаріат трішки з іншої сторони. Ми багато займалися інформаційно-аналітичною роботою, готували законопроекти, відповідали на питання «гарячої лінії», аналізували зміни в законодавстві, які були пов'язані з нотаріальною діяльністю. Але головне — це невимушена та тепла атмосфера, яка панувала у нашому дружньому колективі. Завдяки чудовому керівництву — виконавчому директору Зої Михайлівні та президенту Володимирі Миколайовичу — ми працювали як єдина команда, згуртована спільними цінностями для досягнення визначеної місії нашої організації. Вдячна, що доля подарувала мені такий унікальний досвід.

— Аню, у нас також приємні спогади від роботи з тобою, і дуже шкода було прощатися. Але, чесно кажучи, коли оголосили кваліфікаційний іспит, логічним було припустити, що ти підеш його складати. До речі,

як проходила підготовка до іспиту?

— Щодо кваліфікаційного іспиту в 2018 році, то на нього я взагалі не збиралася йти, але так було завгодно долі... Мені зателефонували у травні місяці з управління юстиції та нагадали, що кілька років тому я подавала документи на іспит, який довгий період часу взагалі не проводили, тому мене включили до списку осіб, що мають намір здавати іспит цього року. На той час я працювала в Апараті Нотаріальної палати України та трішки змінила вектор майбутніх планів.

Комічність цієї ситуації додавав той факт, що на кінець липня (а саме на ці дати призначили майбутній іспит) у мене було заплановано весілля. Повернувшись до Києва після весільних урочистостей, з'ясувалось, що претендентів на іспит так багато, що він триватиме три тижні, і список з моїм прізвищем опинився на даті 7 серпня.

В обстановці найсуворішої секретності від батьків та близьких родичів, під тиском подружок та за підтримки чоловіка і колег, я приймаю доленосне рішення: піти на іспит та спробувати себе. У мене було лише 10 днів на підготовку до тестів з теоретичної частини іспиту, практичні задачі я навіть не мала часу прочитати, тому довелося покладатися на свій практичний досвід.

Пам'ятаю ранок перед іспитом: у мене була тверда впевненість в собі та чітке розуміння, що я зможу все, тому навіть не хвилювалася. Це був мій перший кваліфікаційний іспит — і я його склала!

Вважаю, що запорука успіху — хороша база академічних знань з теорії цивільного права та трішечки удачі.

— А як відбувався сам процес його складання, якою була атмосфера на іспиті, чи складними виявилися завдання?

— Знаю, що серед теоретичних питань на іспиті були ті, що не відповідають чинному законодавству. Також зустрічались питання, на які можливо було дати дві та більше відповіді із запропонованих програмою, але не зрозуміло, яку відповідь програма зараховує як правильну. Були також і складні задачі майже з однаковими відповідями, що відрізнялися, наприклад, одним словом. Але сама організація процесу проведення кваліфікаційного іспиту відбулась на дуже високому рівні. Коли на іспиті я змерзла, тому що знаходилася близько від кондиціонера, — члени комісії принесли мені шарф, це була така зворушлива дрібничка. Атмосфера під час іспиту панувала вельми доброзичлива.

Найсильніші емоції я відчула, коли побачила на екрані комп'ютера результати свого іспиту після здачі. Це як ще один потужний крок угору в своєму особистому рейтингу.

— Які якості характерні сучасному українському нотаріусу?

— На мою думку, сучасний нотаріус — це висококласний професіонал з динамічним та креативним мисленням, здатний стрімко розвиватися в умовах багатозадачності та швидких інформаційно-технологічних змін, які стали зараз невід'ємною частиною нотаріального процесу.

Особливу роль в нашій професії також відіграють особисті моральні якості. Нотаріус — завжди чесна, порядна, відповідальна людина, яка завжди прийде на допомогу у вирішенні будь-яких правових питань.

— На твою думку, яке значення має професійне самоврядування нотаріусів?

— Якщо брати приклад багатьох країн латинського нотаріату, то нотаріальні палати — дуже впливові організації, як всередині країни, так і на міжнародній арені. У деяких з них сконцентровано велике коло повноважень, делегованих державою, зокрема контр-

**Від здатності
нотаріуса чесно та
сумлінно виконувати
свої обов'язки
залежить індекс
довіри та поваги до
всього нотаріату**

ольні функції у сфері нотаріату. Взагалі, їх діяльність базується на тісній конструктивній та неконкурентній взаємодії з профільним міністерством. Тому таке досконале правове регулювання дає свої результати. Слід відзначити, що усі позитивні напрацювання інших самоврядних організацій покладені в основу Концепції реформування нотаріату України, що вже декілька років реалізує Нотаріальна палата України. Але, на жаль, зміни відбуваються не так швидко.

— Яким має бути правильне позиціонування нотаріату в суспільстві? Що може зробити ко-

жен нотаріус для поліпшення рівня довіри до нотаріату?

— Довіра населення до нотаріату залежить, передусім, від якості організації вчинення нотаріальних дій. Якісно працювати може лише справжній фахівець своєї справи.

Рівень професійності нотаріуса залежить не тільки від досвіду роботи та періодичності підвищення ним кваліфікації, але й від його особистого відповідального ставлення до результатів своєї діяльності — чи прагне він в рамках правового поля на найвищому рівні задовольнити потреби кожного громадянина, що до нього звернувся.

Усвідомлення нотаріусом своєї особливої ролі в функціонуванні складного, але найпрогресивнішого механізму під назвою «нотаріат», буде сприяти поліпшенню рівня довіри до цієї інституції та підвищенню професійного іміджу нотаріусів України.

Бесіду вела Юлія Шешуряк
Фото: Павло Паригін

«БУТИ ОБ'ЄКТИВНОЮ, ДІЯТИ ПРОФЕСІЙНО»: ТЕТЯНА БАЛИК У СКЛАДІ ВККН

Голову відділення Нотаріальної палати України в Кіровоградській області, приватного нотаріуса Кропивницького міського нотаріального округу призначено до складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату. На прохання журналу «Нотаріат України» Тетяна Миколаївна прокоментувала свій новий статус та бачення мети діяльності ВККН.

– Тетяно Миколаївно, вітаємо із призначенням до складу ВККН! Відчуваєте особливу відповідальність та почесність цього статусу?

– Дякую за вітання! Бути членом ВККН справді почесно та престижно. Основними завданнями Комісії є визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, та вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю практикуючих нотаріусів. Відповідальність велика,

адже вирішення цих завдань – це вирішення долі людини. Це завжди складно.

– Чи ставите Ви собі якісь персональні завдання як член Комісії?

– Так. Бути об'єктивною, діяти професійно. Вирішувати питання, які винесені на розгляд Комісії, керуючись принципом неупередженості.

– Які особисті моральні якості дозволяють членам ВККН вико-

нувати свою роботу доброчесно та незалежно?

– Думаю, що це особиста відповідальність, вміння відстоювати свої професійні позиції та вміння діяти справедливо. Дотримання особистих моральних вимог, які можуть суперечити одна одній, спонукає нас діяти тактовно.

– Чи може нотаріус, який порушив правила професійної етики, розраховувати на об'єктивний розгляд ВККН цього питання? Що можете порадити нотаріусам, щодо яких внесено подання?

– Об'єктивний розгляд всіх питань, які винесені на засідання Комісії, – це об'єктивна реальність та вимога часу. Колегам раджу працювати відповідно до вимог діючого законодавства та вирішувати спірні питання також у правовому полі. Якщо є вина – треба відповідати.

– У зв'язку з оновленням складу Мін'юсту показники роботи ВККН зміняться? Що свідчитиме про ефективність роботи Комісії?

– Оновлення складу Міністерства юстиції, звичайно, змінить показники роботи ВККН. Про ефективність роботи Комісії, на мій погляд, має свідчити зменшення кількості подань на анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю та зменшення кількості винесених судових рішень про скасування рішень Комісії.

– Яка Ваша думка про можливість передачі ВККН із Мін'юсту – у підпорядкування Нотаріальній палаті України?

– Зміна підпорядкування ВККН можлива, але участь Міністерства юстиції в роботі ВККН обов'язкова.

Спілкувалася Юлія Шешуряк

Вища кваліфікаційна комісія нотаріату утворена при Міністерстві юстиції України та діє згідно Положення, затверджено урядовою постановою від 31 серпня 2011 року № 923.

Склад ВККН: Міністр юстиції України (голова), 7 представників Мін'юсту та 7 нотаріусів, делегованих Нотаріальною палатою України.

Основні функції ВККН:

1) визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю (проведення кваліфікаційного іспиту);
2) вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

ВИКОНАВЧИЙ НАПИС НОТАРІУСА: ПРОФЕСІЙНА ДИСКУСІЯ

Відділення НПУ в м. Києві 16 грудня організувало відкриту професійну дискусію на тему «Виконавчий напис нотаріуса як позасудова форма захисту цивільних прав та законних інтересів». У заході взяли участь нотаріуси (із столиці, а також інших областей), представники законодавчої, виконавчої, судової влади, адвокати, юристи банків, приватні виконавці та інші правники.

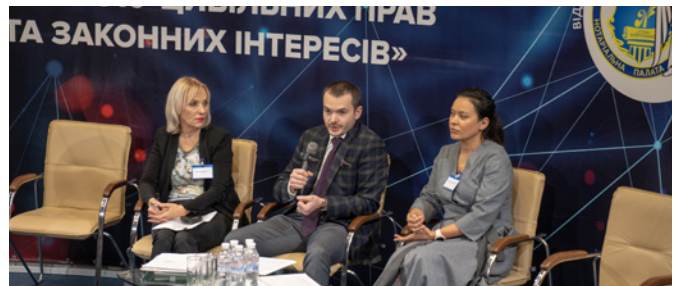
Формат зустрічі передбачав два тури обговорення за участі усіх бажаних учасників заходу, які інтерактивно спілкувалися

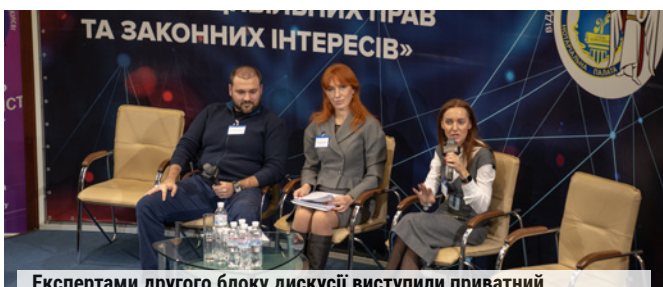
Модерували дискусію голова відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва із колегами Вікторією Бабенко та Глібом Леонтьєвим

«Виконавчий напис я би порівнював виключно до посвідчення безпірності фактів», – вважає народний депутат України Ігор Фріс

Першою трійкою експертів стали приватні нотаріуси Юрій Бадахов (Київ), Ольга Грибанова (Запоріжжя) та Олена Верповська (Київ)

Експертами другого блоку дискусії виступили приватний нотаріус Станіслав Легкобит (Київ), голова відділення НПУ в Дніпропетровській області Олена Бунякіна, приватний нотаріус Вікторія Морозова (Запоріжжя)

Нотаріуси обговорили безліч нюансів вчинення виконавчого напису, поділилися досвідом та думками

Суддя Вищого господарського суду України Олександр Сибіга зазначив, що нотаріуси завжди перебувають в епіцентрі практики та новацій

Висновок обговорення теми виконавчого напису: нотаріату критично необхідна єдина практика з даного питання!

Представники Мін'юсту, НПУ, Федеральної нотаріальної палати Німеччини та Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва обговорили перспективи реформування нотаріату України

9 грудня відбулася робоча зустріч представників Міністерства юстиції України, Нотаріальної палати України, Федеральної нотаріальної палати Німеччини та Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва.

Учасники зустрічі обговорили перспективи реформування нотаріату України, запровадження Е-нотаріату та функціонування професійної організації на засадах саморегулювання.

В зустрічі взяли участь заступник Міністра юстиції України Ольга Оніщук, президент НПУ Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилюк, член Ради НПУ, голова відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва, старший менеджер проектів Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва Вольфрам Гертіг, Генеральний уповноважений з міжнародних справ Федеральної нотаріальної палати Німеччини, голова Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва МСЛН Ріхард Бок, юридичний радник Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва Геннадій Рижков, нотаріус із Німеччини Володимир Примаченко та приватний нотаріус Дніпровського міського нотаріального округу Тамара Крючкова.

Нотаріуси можуть підключити додаткову ідентифікацію для доступу до ДРРП

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності», який вступив в силу 2 листопада 2019 року, передбачено, що доступ державного реєстратора до ДРРП та ЄДР здійснюється шляхом багатфакторної автентифікації.

На виконання цих норм ДП «Національні інформаційні системи» 14 листопада 2019 року запропонувало додаткові методи ідентифікації користувача при виконанні реєстраційних дій:

- Google-ідентифікація – підтвердження рішення за допомогою додаткового методу ідентифікації користувача з використанням одноразового паролю;

- Mobile ID – інформаційно-телекомунікаційна система, яка передбачає збереження КЕП на спеціальній SIM-карті (поки що доступно лише для оператора «Київстар»).

Такі оновлення посилять рівень безпеки даних ДРРП завдяки зменшенню можливості несанкціонованого доступу до робочого місця нотаріуса.

Для підключення послуги додаткової ідентифікації нотаріусам потрібно подати заяву до регіональних філій ДП «НАІС».

НПУ запропонувала ДП «НАІС» зміни для поліпшення роботи нотаріуса-реєстратора

Нотаріальна палата запропонувала ДП «НАІС» зміни, які б зробили роботу нотаріуса-реєстратора більш ефективною. Для обговорення можливості реалізації цих пропозицій 17 листопада відбулося чергове засідання робочої групи. З боку Нотаріальної палати України на зустрічі були присутні президент НПУ Володимир Марченко, приватні нотаріуси Юлія Петутіна та Ірина Петрова.

В ході зустрічі представники НАІС повідомили, що деякі з пропозицій вже реалізовані, зокрема:

- зміни до переліку супровідних документів: у заявах, розділах, записах про право власності/інші речові права/іпотеки/обтяження відтепер однаковий перелік типів супровідних документів, також додано новий тип документа «повідомлення про порушення основного зобов'язання» з можливістю внесення атрибуту «дата вручення повідомлення»;

- при прийнятті рішення за зареєстрованою заявою засобами реєстру буде перевірятися наявність у супровідних документах долучених електронних копій. У разі відсутності електронної копії документа виводиться інформаційне повідомлення із зазначенням даних про те, електронна копія якого саме документа відсутня;

- стало обов'язковим для заповнення поле з кадастровим номером для типу об'єкта нерухомого майна «незавершене будівництво».

Також було обговорено низку інших перспективних новацій. Зустріч пройшла плідно та конструктивно, очікуються зміни в найближчі декілька місяців.

Нотаріус Неллі Побіанська перемогла у конкурсі «Молодий правник»

Координаційна Рада молодих юристів при Міністерстві юстиції України підбила підсумки Всеукраїнського конкурсу «Молодий правник року» 2019, зокрема у номінації «Молодий нотаріус».

Переможцем визначена Неллі Побіанська, приватний нотаріус Ватутинського міського нотаріального округу Черкаської області.

Лауреати – приватний нотаріус Бориспільського районного нотаріального округу Київської області Тамара Василюк та приватний нотаріус Києво-Святошинського районного нотаріального округу Київської області Оксана Ракул.

Бажаємо колегам подальших професійних успіхів!

При Мін'юсті тимчасово створено Офіс протидії рейдерству

Міністерство юстиції України 18 грудня відкрило Офіс протидії рейдерству, який створено тимчасово, для допомоги постраждалим від незаконних дій державних реєстраторів, а також для розробки нової стратегії вдосконалення системи державної реєстрації. Адреса Офісу протидії рейдерству: м. Київ, вул. Сверстюка, 15; тел. 044-237-09-96.

У відкритті взяли участь також представники Нотаріальної палати України – президент НПУ Володимир Марченко, голова відділення НПУ в м. Києві, член Ради НПУ Наталія Козаєва, заступник голови відділення НПУ в м. Києві Вікторія Бабенко, члена правління відділення НПУ в м. Києві Олена Верповська.

«Протидія рейдерству в сфері державної реєстрації – один із основних напрямів, над яким останніми роками працює Нотаріальна палата України, тому ми позитивно оцінюємо такі нещодавні зміни, як оновлення законодавства про захист власності, закриття КП, впровадження нових технологій кіберзахисту робочого місця реєстратора тощо. Сподіваємося, що Офіс виконає свою функцію на перехідному етапі та вже до кінця наступного року його існування стане не потрібне, адже ситуація у сфері держреєстрації суттєво поліпшиться», – зазначив Володимир Марченко.

Представники НПУ та Мін'юсту обговорили перспективи реформування нотаріату

У Міністерстві юстиції України 17 грудня відбулася робоча зустріч із представниками Нотаріальної палати України.

В зустрічі взяли участь Міністр юстиції України Денис Малоська, заступник Міністра з питань державної реєстрації Ольга Оніщук, президент НПУ Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилюк, приватні нотаріуси Тамара Крючкова та Ірина Петрова.

Обговорювалися питання реалізації реформи нотаріату України за стандартами ЄС, що дозволить забезпечити доступність нотаріальних дій, подолати корупцію у сфері юстиції, розвантажити суди, економити час та кошти громадян і бізнесу, державний бюджет.

Базою реформування є перехід нотаріату на саморегулювання, яке забезпечить доступність нотаріату у кожному віддаленому окрузі за рахунок НПУ, дозволить саморегулюванню контролювати якість нотаріальних дій, гарантувати постійне підвищення професійного рівня нотаріусів. Саморегулювання – це також дієвий захист соціально незахищених громадян (пільги інвалідів, учасникам АТО тощо), звільнення державного бюджету від витрат на пільгові категорії громадян за рахунок віднесення їх на витрати нотаріуса.

Також в ході зустрічі було підписано Меморандум між Мін'юстом та НПУ про співпрацю щодо створення електронної системи нотаріату. В рамках запровадження Е-нотаріату планується створення на базі НПУ інформаційної електронної системи нотаріату (DGTL-робоче місце нотаріуса).

Конструктивна співпраця Нотаріальної палати України та Міністерства юстиції України триває.

Президент НПУ Володимир Марченко провів робочі зустрічі із народними депутатами

10 жовтня в офісі НПУ відбулася зустріч Володимира Марченка та народного депутата України, члена Комітету Верховної Ради з питань правової політики, голови підкомітету з питань діяльності органів юстиції Ігоря Фріса. Під час спілкування піднімалися питання реформування земельного, сімейного, корпоративного та іншого законодавства у контексті нотаріальної діяльності, а також впровадження у життя саморегулювання професії, Е-нотаріату, розширення повноважень нотаріусів у цивільно-господарському обороті та сфері надання адміністративних послуг.

18 листопада Володимир Марченко та заступник голови відділення НПУ в м. Києві Вікторія Бабенко зустрілися із народним депутатом України, членом фракції політичної партії «Слуга народу» Тарасом Тарасенком. Під час цієї зустрічі обговорювалися положення законопроекту № 2200-1 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо усунення порушення прав самозайнятих осіб)», автором якого є вказаний депутат. Володимир Марченко озвучив побажання нотаріальної спільноти щодо оптимізації оподаткування нотаріусів та додатково наголосив на необхідності врегулювати соціальні аспекти, а саме, звільнити від сплати ЄСВ нотаріусів (в числі осіб, які провадять незалежну професійну діяльність), які є працюючими самозайнятими пенсіонерами, а також які доглядають за дитиною до досягнення нею 3-річного віку, отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку та/або при народженні, усиновленні дитини.

II Legal Real Estate Forum: Дмитро Кирилюк розповів про механізми захисту нерухомості від рейдерства

Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності» (законопроект № 1056-1) міг би бути ще кращим, якби у ньому врахували інші антирейдерські механізми, запропоновані Нотаріальною палатою України. На цьому наголосив член Ради НПУ Дмитро Кирилюк під час виступу на II Legal Real Estate Forum, який відбувся 30 жовтня у Києві.

Дмитро Кирилюк став експертом панельної дискусії форуму про алгоритми захисту нерухомості від шахрайства і рейдерства. Відповідну тему також обговорювали представники Ради бізнес-омбудсмена в Україні, Верховного Суду, громадських організацій, юристи та адвокати.

Нотаріуси мають великий кредит довіри від суспільства, і НПУ робить все, щоб нотаріуси дотримувалися законодавства, зазначив Дмитро Кирилюк. Важливо й те, що налагоджена конструктивна співпраця із новим Мін'юстом, тому спільні антирейдерські дії мають всі перспективи бути успішними. Інші учасники дискусії також підтримали позицію НПУ щодо боротьби з рейдерством.

Мін'юст роз'яснив правила зберігання архіву приватного нотаріуса

Міністерство юстиції України відповіло на лист Нотаріальної палати України від 09.10.2019 № 51/4 щодо вимог до зберігання архіву приватного нотаріуса.

У листі Мін'юсту від 25.10.2019 № 39051/35444-33-19/19.6.1 повідомляється, що Положенням про вимоги до робочого місця нотаріуса (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності (затвердженим наказом від 23.03.2011 № 888/5) передбачено дві непов'язані між собою вимоги щодо зберігання архіву приватного нотаріуса та документів нотаріального діловодства:

- у робочому кабінеті приватного нотаріуса у металевій(их) шафі(ах);
- у відповідно обладнаній для зберігання архіву приватного нотаріуса та документів нотаріального діловодства кімнаті, на дверях якої має бути встановлений дверний замок.

Положенням не передбачено інших вимог, зокрема щодо обладнання такої кімнати металевими шафами або обшивання кімнати вогнетривким матеріалом, встановлення залізних дверей та гідрометра.

Також Положенням встановлено: якщо у приміщенні працюють двоє чи більше приватних нотаріусів, їх архіви повинні зберігатися в окремих металевих шафах або окремих кімнатах для зберігання архівних документів.

Повноваження «антирейдерської комісії» варто передати судам

Віце-президент Нотаріальної палати України Олена Кирилюк та член Ради НПУ Юрій Бадахов 10 жовтня взяли участь в круглому столі на тему «Протидія рейдерству. Нові завдання, нові виклики для держави», організованому ГО «Центр антирейдерських ініціатив».

Олена Кирилюк розповіла про позитивні ініціативи НПУ, закладені в Закон про внесення змін щодо захисту права власності (законопроект № 1056-1), а також про необхідні антирейдерські механізми які, на жаль, не увійшли до кінцевого тексту Закону, зокрема, запровадження єдиного циклу нотаріального посвідчення договорів відчуження корпоративних прав та державної реєстрації, заходи кібербезпеки.

Також віце-президент НПУ розказала про ініціативу НПУ щодо передачі судам повноважень «антирейдерської комісії» за окремою спрощеною пришвидшеною процедурою.

Нотаріуси більше не повинні інформувати ГТУЮ про посвідчення договорів відчуження нерухомості за участю осіб похилого віку

На виконання державної політики дерегуляції, з метою розвантаження нотаріату від надмірного адміністративного тиску Міністерством юстиції України скасовано доручення від 15.03.2017 № 2374/8.3/32-17 щодо необхідності надання нотаріусами піврічної інформації про посвідчені договори відчуження нерухомого майна (квартир, будинків) за участю осіб похилого віку. Згідно із листом Мін'юсту від 21.10.2019 № 203/8.3.2/32-19, нотаріусам більше не потрібно інформувати ГТУЮ про посвідчення вищевказаних договорів.

Варто зауважити, що збір інформації щодо посвідчених договорів відчуження нерухомості за участю осіб похилого віку суперечив Закону України «Про нотаріат», спричиняв паперову тяганину, жодним чином не поліпшував захист прав громадян та не вирішував проблеми нотаріату. Рішення про скасування було прийняте Мін'юстом за ініціативою Нотаріальної палати України.

IV Аграрна юридична конференція: Інна Бернацька порадила агробізнесу, як захиститися від рейдерства

Представники Нотаріальної палати України – президент Володимир Марченко, віце-президент Олена Кирилюк та член Ради НПУ Інна Бернацька – взяли участь у IV Аграрній юридичній конференції, яка відбулася 28 жовтня в Києві та була присвячена обговоренню законодавчих змін, проблем рейдерства в агробізнесі, перспектив відкриття ринку землі.

Під час панелі «Рейдерство в АПК: проблеми та вирішення» виступила заступник Міністра юстиції з питань державної реєстрації Ольга Онішук, яка наголосила на необхідності переходу до формату, коли більшість реєстраційних дій будуть відбуватися без втручання людини-посередника, що унеможливить зловживання.

Виступаючи на конференції, Інна Бернацька зазначила, що перед відкриттям ринку землі українці мають ретельно підготуватися, та розповіла про особливості відповідальності держави та власника у сфері оформлення документів на нерухомість та бізнес.

У «Юридичній газеті» опубліковано статтю Інни Бернацької

У № 48 (702) «Юридичної газети» опубліковано статтю Інни Бернацької, члена Ради Нотаріальної палати України, голови відділення НПУ в Рівненській області, голови Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, під назвою «Гра в рулетку» для інвестора, або ризику купівлі корпоративних прав агрофірм».

Інна Бернацька надає поради аграріям та інвесторам щодо захисту права власності та зазначає: «В особі нотаріуса бізнес має побачити не додаткове навантаження, а особистого консультанта та фахівця з широким спектром знань і практичного досвіду, представника держави, якому надані найдієвіші інструменти для захисту власності».

НОВИНИ ВІДДІЛЕНЬ

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

У Вінниці нотаріуси обговорили актуальні питання нотаріальної практики

У м. Вінниця 19 листопада відбувся семінар, на якому нотаріуси Вінницької області обговорили актуальні законодавчі зміни та нагальні питання нотаріальної практики.

Голова відділення НПУ у Вінницькій області, приватний нотаріус Тетяна Суханова розповіла про зміни в законодавстві щодо державної реєстрації та роз'яснила деякі спірні та незрозумілі питання – з метою формування єдиної нотаріальної практики.

Заступник голови відділення НПУ, приватний нотаріус Олександр Варламов та приватний нотаріус Юрій Посвятенко відповіли на питання нотаріусів, що виникають в їх щоденній практиці.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

Нотаріуси Дніпропетровщини провели загальні збори та підвищили професійний рівень

29 жовтня у м. Дніпро пройшли загальні збори нотаріусів Дніпропетровської області, на яких розглянули звіт про роботу відділення НПУ, обговорили можливості професійного самоврядування в сфері захисту професій-

них прав нотаріусів, необхідність дотримання кодексу професійної етики. На ці теми з нотаріусами спілкувалась голова відділення НПУ в Дніпропетровській області Олена Бунякіна.

Окрім того, відбувся безкоштовний захід з підвищення професійного рівня нотаріусів на тему «Зміни в процедурі державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: теорія та практика». Спікером виступив Віталій Желінський.

Нотаріуси висловили вдячність відділенню НПУ в Дніпропетровській області за високий рівень організації заходу. Спілкування у професійному колі завжди корисне та приємне!

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

У Маріуполі нотаріуси обговорили особливості держреєстрації бізнесу

Відділення НПУ в Донецькій області 1 листопада організувало у м. Маріуполі семінар-практикум для нотаріусів «Державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань з урахуванням законодавчих змін».

Доповідачами виступили член Методичної ради з питань нотаріату при Головному управлінні юстиції в Донецькій області, приватний нотаріус Маріупольського міського нотаріального округу Інеса Бодягіна, начальник відділу, державний реєстратор юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців юридичного департаменту Маріупольської міської ради Наталія Буданова та державний реєстратор юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців юридичного департаменту Маріупольської міської ради Олена Гостева.

Нотаріуси отримали практичні навички роботи з реєстром та обговорили актуальні законодавчі зміни.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Нотаріуси Запоріжжя взаємодіють з органами РАЦС

Відділення НПУ в Запорізькій області 23 жовтня організувало круглий стіл на тему «Взаємодія нотаріусів та органів державної реєстрації актів цивільного стану в Запорізькій області».

В заході, зокрема, взяли участь голова відділення Людмила Масловець, заступник голови Наталія Нелєпіна та член правління Анна Котляр. Органи РАЦС представляли Тетяна Мехтієва, заступник начальника Управління державної реєстрації, начальник відділу державної реєстрації актів цивільного стану, та Вікторія Кузьміна, начальник Олександрівського районного у місті Запоріжжі відділу державної реєстрації актів цивільного стану ГТУЮ у Запорізькій області.

Нотаріусам в своїй діяльності доводиться багато працювати з документами, виданими органами реєстрації актів цивільного стану. В процесі виникає багато питань щодо роботи електронної бази ДРАЦС, на більшість з яких було отримано відповіді під час круглого столу. Співпраця триває!

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

В Івано-Франківську нотаріуси вдосконалили знання ділової мови та провели загальні збори

В м. Івано-Франківськ 10 жовтня відбувся семінар для нотаріусів області на тему «Ділова українська мова. Нове законодавство України про мову. Український правопис 2019 року», організований відділенням НПУ в Івано-Франківській області з метою вдосконалення знань та навичок з написання та оформлення ділових документів. Лектором виступив Іван Думчак, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаніка.

Після семінару відбулися загальні збори нотаріусів Івано-Франківської області, на яких були обговорені питання щодо необхідності повного погашення заборгованості по сплаті членських внесків. Також нотаріусів проінформовано про можливості НПУ щодо захисту професійних прав.

Нотаріуси Прикарпаття вивчають законодавчі зміни у сфері реєстрації бізнесу

В м. Івано-Франківськ 26 жовтня відбувся семінар для нотаріусів, організований відділенням НПУ в Івано-Франківській області, на тему «Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців за новими змінами в законодавстві». Нотаріуси Прикарпаття вдячні доповідачу Віталію Желінському за змістовне висвітлення теми, надання практичної допомоги та відповіді на проблемні питання застосування нового законодавства у сфері державної реєстрації бізнесу.

М. КИЇВ

У Києві нотаріуси обговорили новації законодавства про ТОВ

Відділення НПУ в м. Київ організувало для нотаріусів безкоштовний захід з підвищення професійного рівня за темою «Практичні аспекти регулювання діяльності товариств з обмеженою відповідальністю», що відбувся у двох частинах – 22 жовтня та 6 листопада. Тему «Практичні аспекти регулювання діяльності товариств з обмеженою відповідальністю» висвітлила Юлія Кильчинська, старший юрист ЮФ EVERLEGAL. Нотаріуси отримали сертифікати про підвищення професійного рівня.

Також із вітальними словами до учасників зверталися президент НПУ Володимир Марченко, голови відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва, заступник голови Вікторія Бабенко.

Новації законодавства та правопису: у Києві нотаріуси підвищили професійний рівень

Нотаріальна палата України 20 грудня 2019 року організували для нотаріусів безкоштовний захід з підвищення професійного рівня, який відбувся в Києві.

З вітальними словами до учасників заходу звернувся президент НПУ Володимир Марченко, голова відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва та голова відділення НПУ в Київській області Каріна Дерун.

Про зміни в новій редакції українського правопису розповіла Оксана Бас-Кононенко, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та прикладної лінгвістики Інституту філології Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Приватний нотаріус Броварського районного нотаріального округу Київської області Світлана Єлістратова висвітлила законодавчі новації та проаналізувала особливості їх практичного застосування.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Нотаріуси Київщини допомагають дітям

Нотаріуси відділення НПУ в Київській області 8 жовтня здійснили візит до Васильківської спеціальної загальноосвітньої школи I-II ступенів, де навчаються дітки з важкими порушеннями мовлення, та вручили подарунки – морозильну камеру і потужний пылосос для покращення умов перебування дітей у даному закладі. Подарунок школі від імені усіх колег, які долу-

чилися до благодійної акції, передали голова відділення Каріна Дерун, приватний нотаріус Васильківського районного нотаріального округу Оксана Соломатіна, приватний нотаріус Васильківського міського нотаріального округу Олександр Здоренко, приватний нотаріус Києво-Святошинського районного нотаріального округу Тетяна Марчук, завідувач Фастівської міської ДНК Олена Бойко.

Організовано круглий стіл на тему законодавчих змін щодо юридичних осіб

3 грудня 2019 року в приміщенні Білоцерківської РДА відбувся круглий стіл для нотаріусів з питань обговорення змін в законодавстві та нотаріальній практиці щодо юридичних осіб.

Спікером заходу виступила приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, член правління відділення НПУ у місті Києві Вікторія Бабенко.

Нотаріуси Білоцерківського та Миронівського районів отримали великий багаж знань та відповіді на актуальні питання. Відділення НПУ в Київській області висловлює подяку приватному нотаріусу Білоцерківського міського нотаріального округу Оксані Величко за вдалу організацію заходу.

Відбулася зустріч нотаріусів із працівниками місцевого самоврядування Київської області

У приміщенні Київської обласної державної адміністрації 15 листопада в рамках проекту Нотаріальної палати України «Нотаріат обличчям до села» відбувся просвітницький захід для голів ОТГ та сільських рад, їх заступників, старост та секретарів органів місцевого самоврядування.

Голова відділення НПУ в Київській області, приватний нотаріус Білоцерківського районного нотаріального округу Каріна Дерун детально висвітила тему «Роль нотаріату в період розвитку самоврядування та децентралізації» і розповіла присутнім про останні нові напрацювання Нотаріальної палати України та її велику значимість на сьогоднішній день у роботі нотаріуса з населенням.

З доповіддю на тему «Порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування та ОТГ» виступила Валентина Шепітко, приватний нотаріус Миронівського районного нотаріального округу Київської області, голова осередку Союзу юристів України у Миронівському районі.

Зустріч пройшла активно та продуктивно для всіх учасників. Доповідачі надали відповіді на актуальні питання, що турбували працівників органів місцевого самоврядування. Проведення подібних заходів покращує професійний діалог нотаріату із працівниками органів місцевого самоврядування

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ

Відбулися загальні збори нотаріусів
Кіровоградської області

У м. Кропивницький 14 листопада відбулися загальні збори нотаріусів Кіровоградської області. Учасниками зборів було затверджено звіт про роботу відділення Нотаріальної палати України в Кіровоградській області за 2018 рік.

Член Комісії НПУ з питань професійної етики Світлана Флоренко у своєму виступі наголосила на важливості вчасної сплати членських внесків, погашення заборгованості та неухильного дотримання правил професійної етики нотаріусів. Також були розглянуті інші питання, зокрема новели у сфері державної реєстрації, встановлені Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності».

Після завершення зборів нотаріуси підвищили професійний рівень, прослухавши пізнавальну лекцію на тему «Топ-3 кримінальних статей для нотаріусів: підроблення, шахрайство, втручання в комп'ютерні системи», яку підготував Дмитро Остапенко, адвокат, радник АО «Кролевецький та Партнери».

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Відділення НПУ в Львівській області
організувало серію виїзних заходів для
обговорення законодавчих змін у сфері
держреєстрації

На Львівщині у листопаді відбулася серія виїзних семінарів, організована відділенням НПУ в Львівській області з метою вивчення змін, які передбачені Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності» (набув чинності 2 листопада).

Спікерами виступили голова відділення НПУ в Львівській області Юрій Пилипенко, заступник голови Омелян Бояківський, начальник відділу нотаріату ГТЮЮ у Львівській області Андрій Крохмальний, член правління відділення НПУ Владислава Дяків.

Нотаріуси обговорювали законодавчі зміни у сфері реєстрації нерухомості та бізнесу, зокрема, до законів «Про нотаріат», «Про державну реєстрацію речових прав

на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Владислава Дяків розповіла про
особливості захисту бізнесу за
допомогою нотаріальних інструментів

20 листопада у м. Львів відбулася дискусійна панель Правового клубу PRAVOKATOR. У заході взяла участь член правління відділення Нотаріальної палати України у Львівській області, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу Владислава Дяків, яка розповіла про особливості захисту бізнесу за допомогою нотаріальних інструментів.

Також учасниками заходу було обговорено питання законодавчих змін у сфері державної реєстрації юридичних осіб, зокрема ТОВ, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності».

Нотаріуси Львова взяли участь у
дискусії щодо новел державної
реєстрації

Відділення НПУ в Львівській області спільно з ГТЮЮ в Львівській області 5 грудня провели дискусійну панель щодо актуальних змін у сфері державної реєстрації нерухомого майна та бізнесу. Нотаріуси та державні реєстратори Львова та області мали нагоду обговорити проблемні питання, які виникають при застосуванні новел законодавства при проведенні реєстраційних дій.

Заступник начальника з питань державної реєстрації, начальник Управління державної реєстрації ГТЮЮ Оксана Куманська-Нор повідомила присутнім про новели у змін до Порядку контролю у сфері державної реєстрації та озвучила основні новели.

Голова відділення НПУ Юрій Пилипенко детально зупинився на новелах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, які передбачені Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності». Зокрема, піднімалися питання державної реєстрації права оренди земельної ділянки, можливість зняття заборони на нерухоме майно тощо.

Також обговорено основні моменти взаємодії ДРАЦС під час визначення обсягу цивільної дієздатності фізичних осіб і цивільної правоздатності та дієздатності юридичних осіб та Єдиного реєстру довіреностей при перевірці повноважень представника особи на вчинення реєстраційних дій.

Нотаріат обличчям до села: на Львівщині тривають виїзні консультації

Голова відділення НПУ в Львівській області Юрій Пилипенко спільно з начальником відділу з питань нотаріату ГТУЮ у Львівській області Андрієм Крохмальним 18 жовтня у форматі виїзної громадської приймальні консультували жителів села Семенівка Пустомитівського району Львівської області. Громадян цікавили особливості права власності на нерухомість, питання посвідчення заповітів, договорів дарування та оформлення спадщини. Нотаріат завжди на захисті прав громадян!

ЛЬВІВСЬКА, РІВНЕНСЬКА, ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТІ

Нотаріуси Рівненщини, Львівщини та Волині об'єднуються задля формування єдиної практики

Нотаріуси Рівненщини, Львівщини та Волині об'єднуються задля формування єдиної практики, обміну досвідом та вирішення проблемних питань.

25 листопада у м. Рівне відбувся захід з підвищення професійного рівня нотаріусів, організований НПУ. Під час заходу розглянуто численні проблемні питання у сфері державної реєстрації прав та бізнесу, обговорено реалії та перспективи єдиного розуміння й застосування норм законодавства.

Спікерами заходу виступили голова відділення НПУ в Рівненській області Інна Бернацька, начальник відділу з питань нотаріату ГТУЮ в Рівненській області Євгенія Курсик, голова відділення НПУ в Львівській області Юрій Пилипенко, члени правління відділення НПУ в Львівській області Тетяна Кучеренко та Владислава Дяків.

Низка спільних напрацювань ляже в основу аналітично-методичних матеріалів НПУ.

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

У Полтаві нотаріуси обговорили новели державної реєстрації

У м. Полтава 15 листопада відбувся безкоштовний захід з підвищення професійного рівня нотаріусів, організований НПУ. Доповідачем виступив Володимир Нікітін, заступник начальника Управління розгляду звернень та забезпечення діяльності комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації, начальник відділу розгляду звернень у сферах державної реєстрації Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України.

Нотаріуси обговорили актуальні зміни в процедурі державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, пов'язані з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності», зокрема оновлення Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Нотаріуси Тернопільщини вивчали законодавчі зміни у сфері реєстрації бізнесу

Відділення НПУ в Тернопільській області 9 листопада організувало для нотаріусів Тернопільщини безкоштовний семінар на тему «Законодавчі зміни у сфері державної реєстрації юридичних осіб». З учасниками семінару ділилися знаннями та досвідом Віталій Желінський, державний реєстратор, начальник відділу з питань державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців Шевченківської районної в м. Києві державної адміністрації. Нотаріуси висловили вдячність спікеру за професійне викладення матеріалу та ґрунтовні відповіді на запитання.

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

У Харкові відбувся круглий стіл для нотаріусів на тему прийняття коштів у депозит

Відділення НПУ в Харківській області організувало для нотаріусів черговий круглий стіл з питань практичного застосування норм діючого законодавства в нотаріальній практиці. Круглий стіл на тему «Прийняття в депозит грошових коштів» відбувся у м. Харків 5 листопада, модерувала захід Ольга Мангушева, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу. В результаті професійного спілкування нотаріуси отримали практичні знання та поради, які застосовуватимуть у роботі.

Нотаріуси Харківщини обговорили з представником «НАІС» питання роботи в ДРРП

13 грудня в Харкові відбувся круглий стіл для нотаріусів, під час якого обговорювалися проблемні питання роботи в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Круглий стіл був організований Відділенням НПУ в Харківській області спільно з державним підприємством «Національні інформаційні системи».

Модератором заходу виступила Юлія Міщенко, адміністратор відділу супроводження інформаційних систем Харківської регіональної філії ДП «НАІС».

Представник ДП «НАІС» та нотаріуси під час конструктивного діалогу обмінялися досвідом та отримали відповіді на актуальні питання.

Олена Самощенко розповіла про високі стандарти професійної етики нотаріуса

Голова відділення НПУ в Харківській області Олена Самощенко 21 листопада взяла участь у круглому столі «Етика правника», організованому Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого.

Виступаючи з доповіддю, Олена Самощенко розповіла про теоретичні та практичні аспекти професійної етики нотаріусів як України, так і країн МСЛН, окремо зупинилася на роботі Комісії НПУ з професійної етики та ВККН, охарактеризувала особливості Кодексу професійної етики нотаріусів, а також наголосила на визначальній ролі професійного самоврядування у забезпеченні формування та дотримання нотаріусами етичного кодексу.

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ

Відбулися загальні збори нотаріусів Черкащини

У м. Черкаси 7 листопада відбулися загальні збори нотаріусів Черкащини. Учасники зборів затвердили звіт правління відділення НПУ в Черкаській області за 2018 рік та обговорили необхідність неухильного дотримання правил професійної етики.

Також нотаріуси підвищили професійний рівень за темою «Законодавчі зміни державної реєстрації прав на нерухоме майно. Функції та алгоритми дій державного реєстратора». Знаннями та досвідом з учасниками безкоштовного заходу, організованого НПУ, ділився Анатолій Лещенко, заступник директора департаменту приватного права Міністерства юстиції України, співавтор більшості законодавчих і підзаконних актів з питань державної реєстрації.

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Нотаріуси Чернівецької області підвищили професійний рівень у сфері держреєстрації

Відділення НПУ в Чернівецькій області організувало для нотаріусів безкоштовний семінар на тему «Законодавчі зміни у сфері державної реєстрації юридичних осіб». Захід відбувся 16 листопада 2019 року в місті Чернівці. Досвідом та знаннями із нотаріусами ділився Віталій Желінський, учасники семінару отримали відповіді на актуальні питання та підвищили свій професійний рівень.

УВАГА!

Згідно постанов НБУ від 28.12.2018 № 162 та від 22.02.2019 № 41 в Україні запроваджується міжнародний номер банківського рахунку (IBAN).

Реквізити оновленого рахунку для сплати членських внесків до НПУ:

Отримувач: Нотаріальна палата України

ЄДРПОУ: 38684025

Банк-отримувач: АТ «Укрексімбанк» м.Київ

у гривнях: UA87 3223 1300 0002 6003 0100 85291

ШАНОВНІ НОТАРІУСИ!

Нотаріальна палата України звертає вашу увагу на те, що своєчасна сплата членських внесків та відсутність заборгованості сприяє здійсненню всіх ініціатив та заходів НПУ, спрямованих на захист професії та підвищення професійного рівня нотаріусів.
Дякуємо за підтримку і розуміння!

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ДЛЯ СПЛАТИ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ НОТАРІУСАМИ:

Отримувач: Нотаріальна палата України
ЄДРПОУ: 38684025
Банк-отримувач: АТ «Укрексімбанк» м.Київ
у гривнях: UA87 3223 1300 0002 6003 0100 85291
Призначення платежу: код платника податку _____,
ПІБ _____,
членські внески за (вказати період)

Розмір членських внесків нотаріусів:

2020 рік

4723,00 грн (393,59 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;
2361,50 грн (196,80 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

2019 рік

4173,00 грн (347,75 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;
2086,50 грн (173,88 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

Журнал «Нотаріат України». № 4 (35) грудень 2019 року

Загальнодержавне періодичне професійне видання

Засновник: Нотаріальна палата України

ISSN 2310-2330

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ 20060-9860Р від 05.07.2013

Видається 4 рази на рік

Головний редактор — Юлія Шешуряк.

Дизайн та верстка — Микола Титаренко.

Адреса редакції:

01001, м. Київ, Україна,

вул. Хрещатик, 6, оф. 5а;

тел. (044) 230-72-82;

моб. (093) 845-07-85;

e-mail: press@npu.org.ua

www.journal.npu.org.ua

За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних відповідальність несуть автори публікацій.

Передрук матеріалів тільки з дозволу редакції.

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

Веб-сайт всеукраїнського періодичного професійного видання «Нотаріат України»

JOURNAL.NPU.ORG.UA

Сайт журналу «Нотаріат України» створений з метою зручного ознайомлення читачів із основними матеріалами кожного випуску, комфортного доступу до архіву журналу, поліпшення іміджу нотаріату України та формування в суспільстві позитивного образу нотаріуса як сучасного, високопрофесійного та незалежного фахівця.